

ЗАКОН РЕСПУБЛІКИ СЕРБІЯ «ПРО ПРОСТУПКИ»¹⁶⁸

ЧАСТИНА ПЕРША МАТЕРІАЛЬНО-ПРАВОВІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава I Основні положення

Предмет закону Стаття 1.

Цим законом визначаються: поняття проступку, умови проступкової відповідальності¹⁶⁹, умови встановлення і застосування проступкових санкцій¹⁷⁰, система санкцій, проступкове провадження¹⁷¹ і провадження з виконання рішень.

Поняття проступку Стаття 2.

Проступок – це протиправна винно вчинена дія, яка нормативним актом компетентного органу визначена як проступок.

Немає проступку, якщо виключено протиправність або вину, хоча й існують усі важливі ознаки проступку.

Законність у встановленні проступку і проступкових санкцій Стаття 3.

Ніхто не може бути покараний за проступок та стосовно нього не можуть бути застосовані інші проступкові санкції, якщо на момент вчинення дії ще не було закону чи заснованого на законі нормативного акта, де проступок визначено відповідно до закону чи іншого нормативного акта, заснованого на законі, і не визначено, яким саме видом санкцій і якою мірою особа, яка вчинила проступок, може бути покарана.

¹⁶⁸ Переклад з сербської мови здійснено Тетяною Шабаліною.

¹⁶⁹ Тут і далі йдеться про відповідальність за вчинення проступків (в оригіналі – *prekršajna odgovornost*) (прим. перекладача).

¹⁷⁰ Тут і далі йдеться про санкції, які призначаються особам за вчинення проступків (в оригіналі – *prekršajna sankcija*) (прим. перекладача).

¹⁷¹ Тут і далі йдеться про провадження, яке здійснюється внаслідок вчинення проступку (в оригіналі – *prekršajni postupak*) (прим. перекладача).

Встановлення проступку

Стаття 4.

Проступки можуть встановлюватися законом або по-становою, або рішенням ради автономної області, ради громади, ради міста і ради міста Белград.

Органи, уповноважені на прийняття нормативних актів про проступки, можуть визначати лише покарання та захисні заходи, передбачені цим законом, і у межах, які визначає цей закон.

Органи, уповноважені на прийняття нормативних актів із частини 1 цієї статті, можуть визначати проступкові покарання і захисні заходи лише за порушення нормативних актів, які вони приймають, у межах своєї компетенції, встановленої конституцією та законом, за умов, визначених цим законом.

Орган, уповноважений визначати проступкове покарання та захисні заходи, не може передати це право іншим органам.

Види та мета проступкових санкцій

Стаття 5.

Проступкові санкції: покарання, попередження, захисні заходи і виховні заходи.

Метою встановлення, призначення та застосування проступкових санкцій є повага громадян до правової системи та запобігання проступкам у майбутньому.

Чинність нормативних актів у часі

Стаття 6.

До особи, яка вчинила проступок, застосовується закон чи нормативний акт, який діяв на момент, вчинення проступку.

Якщо після вчинення проступку нормативний акт змінено один чи більше разів, застосовується нормативний акт, що є найпоблажливішим до особи, яка вчинила проступок.

Чинність нормативних актів у просторі

Стаття 7.

Положення про проступки діють на території Республіки Сербії, якщо вони визначені в законі або наказі, або на території одиниць територіальної автономії і одиниць місцевого самоврядування – якщо вони визначені рішенням ради автономної області, радою громади, радою міста чи радою міста Белград.

За проступок, передбачений нормативними актами Республіки Сербії, карається особа, яка вчинила проступок, якщо проступок вчинено на території Республіки Сербії чи якщо вчинено на вітчизняному морському чи повітряному судні, поки воно перебуває за межами Республіки Сербії.

За проступок, вчинений за кордоном, особа, яка вчинила проступок, каратиметься лише в тому випадку, якщо це визначено законом чи наказом.

У випадку з частини 2 цієї статті, за умови взаємності, можна передати право на переслідування за проступок іноземній державі, в якій особа, яка вчинила проступок і є іноземним громадянином, має місце проживання.

Некараність за проступок

Стаття 8.

Ніхто не може бути покараний у проступковому провадженні два або більше разів за той самий проступок.

Не буде покарано за проступок особу, яку в карному провадженні чи в провадженні щодо економічного проступку чинним рішенням визнано винуватою у діянні, яке має також ознаки проступку.

Дипломатичний імунітет

Стаття 9.

Проступкове провадження не буде вестися та не буде накладено покарання щодо особи, яка має дипломатичний імунітет.

Глава II

Вчинення проступку

Дія зі вчинення проступку

Стаття 10.

Проступок може бути вчинений дією чи бездіяльністю.

Проступок вчинений через бездіяльність, якщо нормативним актом він передбачений як проступок, недбалість у вчиненні певних дій.

Час вчинення проступку

Стаття 11.

Проступок вчинений в той час, коли особа вчинила його чи повинна була вчинити, незважаючи на те, коли настав наслідок.

Місце вчинення проступку

Стаття 12.

Проступок вчинено як в місці, де особа вчинила його чи повинна була вчинити, так і в місці, де настав наслідок.

Необхідна оборона

Стаття 13.

Немає проступку, якщо дії визнані як проступок, вчинений для необхідної оборони.

Необхідною є така оборона, яка неминуче потрібна, щоб суб'єкт діяння відхилив одночасне протиправне посягання на своє майно чи майно іншого.

Суб'єкту діяння, який перевищив межу необхідної оборони, може бути пом'якшено покарання. Якщо таке перевищення вчинене за особливо пом'якшуючих обставин, особа не буде відповідати за проступок.

Крайня необхідність

Стаття 14.

Немає проступку, якщо дії визнані як проступок, вчинений у крайній необхідності.

Крайня необхідність існує, якщо проступок вчинено особою для того, щоб відвернути від свого майна чи майна іншого одночасну неприкриту загрозу, яку в інший спосіб не можна було відвернути, якщо при цьому завдана шкода є меншою, ніж шкода, яка загрожувала.

Суб'єкту діяння, який перевищив межу крайньої необхідності, може бути пом'якшено покарання. Якщо таке перевищення вчинене за особливо пом'якшуючих обставин, особа не буде відповідати за проступок.

Сила і погрози

Стаття 15.

Немає проступку, якщо дія визначена як проступок, вчинений під впливом сили чи погрози.

Замах

Стаття 16.

За замах на проступок суб'єкт діяння буде покараний, якщо це окремо визначено.

Глава III
Проступкова відповідальність

Суб'єкти і умови відповідальності

Стаття 17.

Фізична особа, юридична особа, відповідальна особа в юридичній особі, відповідальна особа в державному органі, органі територіальної автономії і одиниці місцевого самоврядування, а також підприємець можуть бути відповідальні за проступок лише тоді, якщо це передбачено нормативним актом про проступок.

Фізична особа є відповідальною за проступок, якщо на час вчинення проступку була осудною і проступок вчинено з умислом чи з необережності.

За умов із частини 2 цієї статті за проступок відповідає відповідальна особа в юридичній особі, відповідальна особа у державному органі та підприємець.

Юридична особа є відповідальною за проступок, вчинений прихованою дією чи необережністю відповідального за контроль з боку органу управління чи відповідальної особи, або прихованою дією іншої особи, яка на час вчинення проступку була уповноважена виступати від імені юридичної особи.

Юридична особа, що збанкрутіла, є відповідальною за проступок, вчинений до початку чи під час провадження стосовно банкрутства, але до неї не може бути застосоване покарання, а лише захисний захід у вигляді вилучення предметів та позбавлення майнової вигоди.

Республіка Сербія, державні органи, органи територіальної автономії, місто і одиниці місцевого самоврядування не можуть бути відповідальними за проступок.

Осудність

Стаття 18.

Не є осудною особа, яка вчинила проступок, якщо під час вчинення проступку вона не могла розуміти значення своєї дії, або не могла керувати своїми вчинками внаслідок тривалої чи тимчасової психічної хвороби, або іншого важкого психічного розладу, або відсталого психічного розвитку.

Обставина вчинення проступку під впливом алкоголю чи інших засобів, що впливають на психіку, не виключає відповідальності суб'єкта діяння.

Вина

Стаття 19.

Винною є особа, яка під час вчинення проступку діяла умисно чи необережно.

Для вини за проступок достатньою є необережність суб'єкта діяння, якщо нормативним актом про проступок не визначено, що його буде покарано лише в тому разі, якщо проступок вчинено умисно.

Проступок вчинений необережно, якщо суб'єкт діяння був свідомий, що його дія чи бездіяльність може призвести до заборонених наслідків, але легковажно вважав, що зможе їм завадити або вони не настануть, або не усвідомлював, що може спричинити заборонений наслідок, хоча згідно з обставинами та своїми особистими якостями повинен був та міг усвідомлювати таку можливість.

Проступок вчинений умисно, якщо суб'єкт діяння усвідомлював свої дії і бажав їх виконання, або якщо усвідомлював, що його дії чи бездіяльність можуть призвести до забороненого наслідку, і погодився з його настанням.

Фактична помилка

Стаття 20.

Не є винуватою у проступку особа, яка під час вчинення проступку була у фактичній помилці.

Про фактичну помилку йдеться, якщо особа під час вчинення проступку помилково вважала, що існують обставини, згідно з якими, якби вони насправді існували, її дії були б дозволені.

Правова помилка

Стаття 21.

Незнання нормативного акта, в якому передбачений проступок, не виключає відповідальності, але особі, яка вчинила проступок і з виправданих причин не знала, що такі дії заборонені, може бути пом'якшено покарання.

Співучасть

Стаття 22.

Якщо декілька осіб разом беруть участь у діях з вчинення проступку або, виконуючи спільне рішення, іншою дією сприятимуть вчиненню проступку, кожен з них отримає покарання, визначене за такий проступок.

Підбурювання

Стаття 23.

Той, хто умисно підбурює іншого на вчинення проступку, буде покараний так, ніби він його сам вчинив.

Допомога

Стаття 24.

Той, хто умисно допомагає іншому вчинити проступок, буде покараний так, ніби він його сам вчинив.

Межа відповідальності співучасників

Стаття 25.

Підбурювач і помічник є відповідальними у межах свого умислу.

Зважаючи на природу проступку, спосіб та обставини, за яких підбурювання та допомога вчинені, а також ступінь вини підбурювача та помічника, підбурювач та помічник можуть бути м'якше покарані або провадження проти них може бути закрито.

Відповідальність відповідальної особи в юридичній особі

Стаття 26.

Відповідальною особою у розумінні цього закону вважається особа, якій в юридичній особі довірено певні роботи, що стосуються управління, ведення діяльності та процесу роботи, а також особа, яка в державному органі, органі територіальної автономії і одиниці місцевого самоврядування виконує певні обов'язки.

Закон може визначати, що за проступок відповідає відповідальна особа у державному органі, органі територіальної автономії чи органі одиниці місцевого самоврядування.

Не є відповідальною за проступок відповідальна особа, яка діяла згідно з наказом іншої відповідальної особи чи органу управління, хоча й вжила всіх заходів, які згідно з законом, іншим нормативним актом чи актом повинна була вжити, щоб перешкодити вчиненню проступку.

Відповідальність відповідальної особи не припиняється із завершенням трудової діяльності в юридичній особі, державному органі чи органі одиниці місцевого самоврядування, або тому, що стало неможливим покарання юридичної особи внаслідок її ліквідації.

Іноземна фізична особа, юридична і відповідальна особа

Стаття 27.

Іноземна фізична особа, іноземна юридична особа і відповідальна особа відповідають за проступок так само, як і вітчизняна фізична, юридична і відповідальна особи.

Іноземна юридична особа і відповідальна особа каратимуться за проступок, вчинений на території Республіки Сербії, якщо іноземна юридична особа має суб'єкт підприємницької діяльності чи представництво в Республіці Сербія.

Глава IV Покарання

Види та мета покарань

Стаття 28.

За проступок може бути встановлене покарання ув'язненням, грошове покарання, роботи в публічних інтересах чи карне попередження зі скасуванням чинності посвідчення водія.

У межах загальної мети проступкових санкцій (частина 2 статті 5 цього закону) метою покарання є винесення суспільного осуду суб'єкту діяння за вчинений проступок та вплив на нього та на всіх інших осіб, щоб на майбутнє не вчиняли проступків.

Способи встановлення покарань

Стаття 29.

За один проступок можна альтернативно встановити покарання ув'язненням або грошове покарання, але може бути призначене лише одне з них.

За проступок, вчинений для отримання матеріальної вигоди, за законом може бути встановлено і покарання ув'язненням, і грошове покарання, які можуть бути призначені разом.

Юридичній особі за проступок може встановлюватися лише грошове покарання.

Компетентність для встановлення покарання

Стаття 30.

Покарання ув'язненням та карне попередження зі скасуванням чинності посвідчення водія можуть встановлюватися лише законом.

Грошове покарання та роботи в публічних інтересах можуть встановлюватися законом чи наказом або рішенням ради автономної

області, ради громади, ради міста чи ради міста Белград.

Призначення покарання

Стаття 31.

Покарання ув'язненням може призначатись лише як головне покарання.

Грошове покарання, роботи в публічних інтересах та карне попередження зі скасуванням чинності посвідчення водія можуть призначатись і як головне, і як другорядне покарання.

Якщо грошове покарання і покарання ув'язненням встановлені як альтернативні, покарання ув'язненням призначається лише за проступок, який призвів до тяжких наслідків, чи проступок, який вказує на більший ступінь провини суб'єкта діяння.

Покарання ув'язненням

Стаття 32.

Покарання ув'язненням не може встановлюватися на строк менше одного та більше тридцяти днів.

За тяжкі проступки проти публічного порядку і спокою та тяжкі проступки, що загрожують життю чи здоров'ю людей або можуть призвести до тяжких наслідків, може встановлюватися покарання ув'язненням до шістдесяти днів.

Покарання ув'язненням може призначити лише проступковий суд¹⁷² (далі у тексті – суд).

Покарання ув'язненням не може призначатися: вагітній жінці після трьох місяців вагітності, матері, дитині якої не виповнився один рік, а якщо дитина народилася мертвою чи померла після пологів – поки не мине шість місяців від дня пологів.

Роботи в публічних інтересах

Стаття 33.

Роботи в публічних інтересах є неоплачуваною роботою на користь суспільства, якою не ображається людська гідність і не отримується прибуток.

Роботи в публічних інтересах можуть призначатися лише за згодою суб'єкта діяння, не можуть тривати менше 10 годин та більше 120 годин, з тим що протягом дня не можуть виконуватись більше двох годин.

¹⁷² Тут і далі йдеться про суд у справах про проступки (в оригіналі – *prekršajni sud*) (прим. перекладача).

Під час призначення робіт у публічних інтересах суд матиме на увазі вид вчиненого проступку, вік, фізичні і трудові здібності, психічні якості, освіту, схильності та інші окремі обставини, що стосуються особистості суб'єкта діяння.

Карні попередження

Стаття 34.

За проступки проти безпеки руху на дорогах законом можуть встановлюватися карні попередження у кількості від 1 до 18.

Покарання з частини 1 цієї статті призначається за умов, передбачених цим законом, якщо іншим законом не передбачено інше.

З покаранням із частини 1 суб'єкту діяння можуть бути призначені додаткові зобов'язання з метою навчання водія чи спостереження за його поведінкою в дорожньому русі. Види додаткових зобов'язань і умови їх призначення встановлюються окремим законом.

Карні попередження можуть призначатися водію, який має дійсне посвідчення водія, видане в Республіці Сербії, або водію, якому чинним рішенням не заборонено керувати моторним транспортним засобом.

Якщо протягом двох років водій отримав 18 або більше карних попереджень, суд своїм вироком позбавляє його посвідчення водія.

У випадку із частини 5 цієї статті посвідчення водія перестає бути дійсним з моменту набрання чинності судовим вироком.

Через один рік після набрання чинності судовим вироком, яким його позбавлено посвідчення водія, суб'єкт діяння за визначених законом умов може знову отримати посвідчення водія.

Грошове покарання

Стаття 35.

Законом чи наказом грошове покарання може встановлюватися у розмірі:

1. від 500,00 до 50 000,00 динарів для фізичної особи чи відповідальної особи;
2. від 10 000,00 до 1 000 000,00 динарів для юридичної особи;
3. від 5 000,00 до 500 000,00 динарів для підприємця.

Рішеннями ради автономної області, ради громади, ради міста чи ради міста Белград можуть встановлюватися грошові покарання до половини суми, визначеної у частині 1 цієї статті.

Грошове покарання, яке сплачується на місці вчинення проступку, може встановлюватись для фізичної особи відповідальної особи у фіксованому розмірі від 500,00 до 5 000,00 динарів, а для юридичної особи і підприємця – у фіксованому розмірі від 2 000,00 до 20 000,00 динарів.

Незалежно від положень частин 1 – 3 цієї статті, законом можуть визначатися окремі розміри грошового покарання за такі проступки:

– пропорційно до суми завданої шкоди чи невиконаного зобов'язання, цінності товару чи іншої речі, яка є об'єктом проступку, але не більше, ніж двадцятикратна вартість цих цінностей – за проступок із сфери публічних прибутків, засобів інформації, митної, зовнішньоторговельної та валютної діяльності, обігу товарів і послуг та обігу цінних паперів;

– максимально до 10% від суми, визначеної відповідно до прибутку, який юридична особа, відповідальна особа чи підприємець отримали у звітному році, який передував року вчинення проступку, – за проступок у сфері перешкоджання, обмеження чи порушення правил конкуренції.

Строк сплати грошового покарання

Стаття 36.

У вироку визначається строк сплати грошового покарання, який не може бути меншим від п'ятнадцяти днів та більшим від трьох місяців від дня набрання чинності вирокком.

У виправданих випадках суд може рішенням дозволити сплатити грошове покарання частинами, причому цей суд визначає спосіб і строк сплати, який не може перевищувати шести місяців.

Рішення із частини 2 цієї статті не може оскаржуватися.

Заміна несплаченого грошового покарання

Стаття 37.

Якщо покарана фізична особа у визначений строк не сплатить грошового покарання повністю чи частково, грошове покарання чи несплачена частина грошового покарання будуть замінені роботами в публічних інтересах чи покаранням ув'язненням.

У випадку з частини 1 несплачене грошове покарання буде замінене роботами в публічних інтересах чи покаранням ув'язненням таким чином, що за кожні п'ятсот динарів призначається два дні робіт у публічних інтересах чи один день

ув'язнення, з тим, що роботи в публічних інтересах не можуть тривати більше ніж 60 днів, а покарання ув'язненням не може бути менше ніж один та більше ніж тридцять днів.

Частина несплаченого грошового покарання, який не можна замінити покаранням ув'язненням чи роботами в публічних інтересах, сплачується у примусовому порядку.

Якщо після рішення суду з частини 3 цієї статті покарана фізична особа сплатить грошове покарання, покарання ув'язненням чи роботи в публічних інтересах не будуть виконуватись. Якщо виконання покарання розпочато і покарана особа сплатила залишок грошового покарання, припиняється покарання ув'язненням і роботи в публічних інтересах.

Якщо покарана фізична особа сплатить частину грошового покарання, залишок грошового покарання буде пропорційно замінено роботами в публічних інтересах або покаранням ув'язненням.

Якщо поряд із грошовим покаранням покараному було призначено і покарання ув'язненням, ув'язнення, яким замінюється грошове покарання, і призначене покарання ув'язненням не можуть тривати більше ніж шістдесят днів.

Якщо у випадку з частини 1 цієї статті за більше проступків було призначено покарання ув'язненням більше ніж тридцять днів і грошове покарання, ув'язнення, яким замінюється грошове покарання, не може разом із призначеним покаранням ув'язненням перевищити двадцять днів.

Якщо за проступок встановлено і грошове покарання, і покарання ув'язненням, покарання ув'язненням, яким замінюється грошове покарання, не може перевищувати найвищу міру покарання ув'язненням, встановлену за такий проступок.

Грошове покарання, призначене підприємцю, замінюється покарання ув'язненням згідно з правилами, за якими покарання ув'язненням замінює грошове покарання фізичним особам.

Заміна грошового покарання на покарання ув'язненням відбувається за рішенням суду, яке можна оскаржити протягом 3 днів.

Примусова сплата грошового покарання

Стаття 38.

Професійному військовому грошове покарання не може бути замінено покаранням ув'язненням або роботами в публічних інтересах.

Якщо покарана юридична особа і відповідальна особа в юридичній особі не сплатить у визначений строк призначеного грошового покарання, оплату буде стягнуто примусовим шляхом.

Визначення покарання

Стаття 39.

Покарання за проступок визначається в межах, які за такий проступок встановлені, при цьому беруться до уваги всі обставини, що впливають на те, чи буде покарання більшим чи меншим, а особливо: тяжкість і наслідки проступку, обставини, за яких проступок вчинено, ступінь вини суб'єкта діяння, особисті ознаки суб'єкта діяння, та поведінка суб'єкта після вчинення проступку.

Не може братися до уваги як обтяжуюча обставина раніше призначене покарання чи захисний захід, якщо від дня набрання чинності вироком до дня прийняття нового вироку минуло більше ніж два роки.

При визначенні розміру грошового покарання братиметься до уваги і майновий стан суб'єкта діяння.

Пом'якшення покарання

Стаття 40.

Якщо під час визначення покарання встановлено, що проступок не призвів до тяжких наслідків, а існують пом'якшуючі обставини, які вказують, що і з пом'якшеним покаранням можна досягти мети покарання, встановлене покарання може бути пом'якшене в один з таких способів:

1. призначити покарання менше від найменшого заходу покарання, який визначений за такий проступок, але не менше від найменшого законного заходу цього виду покарання;
2. замість встановленого покарання ув'язненням призначити грошове покарання або роботи в публічних інтересах;
3. замість встановленого покарання ув'язненням і грошового покарання призначити лише одне з цих покарань.

Відшкодування шкоди як причина закриття провадження

Стаття 41.

Суд може закрити провадження проти особи, яка вчинила проступок, за який встановлено грошове покарання, якщо вона добровільно після вчинення проступку, але до відкриття проступкового провадження виправила протиправний стан чи відшкодувала шкоду, завдану проступком.

Сукупність проступків

Стаття 42.

Якщо особа однією дією чи неодноразовими діями вчинила декілька проступків, за які її судять одночасно, попередньо буде затверджено покарання за кожен із цих проступків, а потім за всі ці проступки буде призначено єдине покарання.

Єдине покарання призначається за такими правилами:

1. якщо за всі проступки в сукупності затверджено покарання ув'язненням, призначається єдине покарання ув'язненням, яке не може перевищувати шістдесяті днів;

2. якщо за всі проступки в сукупності затверджено грошове покарання, призначається загальне грошове покарання, яке є поєднанням затверджених грошових покарань, з тим, що загальне грошове покарання не може перевищувати подвійного розміру максимального грошового покарання, передбаченого цим законом;

3. якщо за всі проступки в сукупності затверджено роботи в публічних інтересах, призначаються єдині роботи в публічних інтересах, тривалість яких не може перевищувати 120 годин;

4. якщо за проступки в сукупності затверджено покарання ув'язненням, а за інші проступки визначено грошове покарання, призначається одне покарання ув'язненням і одне грошове покарання за пунктами 1 і 2 цієї частини;

5. якщо за проступки в сукупності затверджено карне попередження, визначається єдине покарання, яке відповідає поєднанню всіх окремих карних попереджень, але яке не може перевищувати 18 карних попереджень.

Зарахування затримання і попереднього ув'язнення до покарання

Стаття 43.

Час, протягом якого особа, яка вчинила проступок, затримана до прийняття вироку, зараховується до призначеного покарання.

Якщо особу, підозрювану в карному діянні, було попередньо ув'язнено, а карне провадження закрито, дотримуючись чинних правових норм про закриття карного провадження, чи звільнено через спростування обвинувачення, крім випадку невідсудності справи цьому суду, та за ту саму дію у проступковому провадженні буде з'ясовано вину суб'єкта діяння, час, проведений під попереднім ув'язненням, буде зараховано до призначеного покарання за проступок.

Попереднє ув'язнення чи затримання, яке тривало понад двадцять, але менше ніж двадцять чотири години, рахується як один день ув'язнення або 500,00 динарів грошового покарання.

Глава V **Попередження**

Стаття 44.

Замість грошового покарання за проступок може бути призначено попередження, якщо існують обставини, які значною мірою зменшують відповідальність суб'єкта діяння, та є підстави очікувати, що у майбутньому він не вчинятиме проступків і без призначення покарання.

Попередження призначається і тоді, коли проступок вбачається у невиконанні накладеного зобов'язання чи проступком завдано шкоду, а суб'єкт діяння після відкриття провадження, але до ухвалення вироку виконав накладене зобов'язання або відповідно усунув чи відшкодував завдану шкоду.

Глава VI **Захисні заходи**

Мета і призначення

Стаття 45.

У межах загальної мети проступкових санкцій (частина 2 статті 5) метою застосування захисних заходів є усунення умов, які уможливають або підбурюють суб'єкта діяння до вчинення нового проступку.

Захисні заходи можуть встановлюватися законом і наказом.

Види захисних заходів

Стаття 46.

За проступки можуть встановлюватися такі захисні заходи:

1. вилучення предмета,
2. заборона здійснення певної діяльності,
3. заборона юридичній особі здійснювати певну діяльність,
4. заборона відповідальній особі виконувати певну роботу,
5. заборона керувати моторним транспортним засобом,
6. обов'язкове лікування алкоголіків та наркоманів,
7. заборона наближення до потерпілого, об'єктів чи місця вчинення проступку,

8. публічне оприлюднення вироку,
9. видалення іноземця з території Республіки Сербії.

Захисні заходи з вилучення предмета, обов'язкового лікування алкоголіків і наркоманів та видалення іноземця з території Республіки Сербії можуть бути застосовані за умов, визначених цим законом, також у тому випадку, якщо вони не передбачені нормативним актом, яким визначено проступок.

Застосування захисних заходів

Стаття 47.

Якщо існують умови для застосування захисних заходів, передбачених цим чи іншим законом, щодо особи, яка вчинила проступок, можуть бути застосовані один або більше захисних заходів.

Захисні заходи застосовуються разом із призначеним покаранням чи попередженням.

Захисні заходи можуть застосовуватися, і в тому випадку, якщо проступкова санкція не призначена, якщо така можливість встановлена.

Захисні заходи призначає суд.

Вилучення предмета

Стаття 48.

Предмети, які були використані або призначалися для вчинення проступку, або з'явилися внаслідок вчиненого проступку, можуть бути тимчасово або назавжди вилучені, якщо вони є власністю особи, яка вчинила проступок, або знаходяться у розпорядженні юридичної особи, яка вчинила проступок.

Предмети з частини 1 цієї статті можуть вилучатися і в тому випадку, якщо вони не є власністю особи, яка вчинила проступок, або не є у розпорядженні юридичної особи, яка вчинила проступок, якщо цього вимагають інтереси загальної безпеки, безпеки життя і здоров'я людей, безпеки товарообігу чи питання моралі, а також в інших випадках, передбачених цим законом.

Суд, який ухвалив вирок, встановлює згідно з окремими нормативними актами, чи будуть вилучені предмети знищені, продані чи передані зацікавленому органу або організації.

Якщо суб'єкт діяння самовільно відчужив або знищив предмети, або в інший спосіб зробив неможливим їх вилучення, у вирок визначається сума грошей, що відповідає вартості предметів.

Нормативний акт, у якому визначено проступок, може передбачати обов'язкове застосування захисного заходу – вилучення майна.

Предмети з частин 1 і 2 цієї статті будуть вилучені і в тому випадку, якщо проступкове провадження не закінчиться вироком, у якому обвинувачений визнається винуватим, якщо цього вимагають інтереси загальної безпеки чи питання моралі, або якщо провадження перерване з тієї причини, що особа, яка вчинила проступок, недоступна суду, а також в інших випадках, визначених окремим законом. Про це приймається окреме рішення, яке обвинувачений має право оскаржити.

Вилучення предмета не стосується права третіх осіб на відшкодування шкоди суб'єктом діяння.

Заборона здійснення певної діяльності

Стаття 49.

Заборона здійснення певної діяльності є тимчасовою забороною підприємцю чи іншій особі, яка вчинила проступок, вести певну господарську чи іншу діяльність, на яку видається дозвіл компетентного органу чи яка вписується до відповідного реєстру.

Якщо нормативним актом, в якому визначено проступок, окремо не передбачені умови застосування захисних заходів із частини 1 цієї статті, захід може застосовуватись, якщо особа, яка вчинила проступок, зловживала діяльністю для вчинення проступку або якщо виправдано може очікуватись, що подальше здійснення цієї діяльності буде небезпечним для життя чи здоров'я людей або інших захищених законом інтересів.

Заборона здійснення певної діяльності може застосовуватись на період від шести місяців до трьох років, починаючи від набрання чинності вироком.

Час, проведений протягом виконання покарання ув'язненим, не зараховується до строку застосованого заходу.

Заборона юридичній особі здійснювати певну діяльність

Стаття 50.

Заборона юридичній особі здійснювати певну діяльність полягає в забороні виробництва певних виробів чи здійснення певних робіт у сфері товарообігу, фінансів та послуг або забороні здійснення інших визначених робіт.

Якщо нормативним актом, яким визначено проступок, окремо не передбачено умов застосування захисних заходів, захід може

застосовуватись, якщо подальше здійснення певної діяльності може бути небезпечним для життя чи здоров'я людей, зашкодить економічній чи фінансовій діяльності інших юридичних осіб або економіці загалом.

Заборона юридичній особі здійснювати певну діяльність може застосовуватися на період від шести місяців до трьох років, починаючи від набрання чинності вироком.

Заборона відповідальній особі виконувати певні роботи

Стаття 51.

Заборона відповідальній особі виконувати певні роботи полягає у забороні особі, яка вчинила проступок, виконувати роботи, які вона виконувала під час вчинення проступку, або займати керівну посаду в економічній чи фінансовій діяльності, або виконувати певний вид робіт, або займати всі або деякі посади, пов'язані з розпорядженням, користуванням, керуванням або управлінням довіреним майном.

Якщо нормативним актом, що визначає проступок, не визначено інакше, заборона відповідальній особі виконувати певні роботи застосовується, коли відповідальна особа зловживає посадою для вчинення проступку.

Заборона відповідальній особі виконувати певні роботи може застосовуватися на період від трьох місяців до одного року, починаючи від набрання чинності вироком.

Час, проведений протягом виконання покарання ув'язненням, не зараховується до тривалості застосованого заходу.

Заборона керувати моторним транспортним засобом

Стаття 52.

Заборона керувати моторним транспортним засобом полягає в тому, щоб заборонити суб'єкту діяння керувати моторним транспортним засобом.

Якщо нормативним актом, яким визначено проступок, окремо не передбачено умов застосування захисного заходу, захід може бути застосовано до особи, яка вчинила проступок проти безпеки руху, або якщо існує загроза повторного вчинення проступку, і якщо раніше вчинене порушення нормативного акта цією особою свідчить про загрозу, яку несе керування моторним транспортним засобом з боку цієї особи.

При вирішенні про застосування заходу братиметься до уваги і те, чи є суб'єкт діяння водієм моторного транспортного засобу за

професією.

Захисний захід з частини 1 цієї статті може застосовуватись на період від тридцяти днів до одного року.

Тривалість застосованого заходу рахується від дня набрання чинності вироком. Орган внутрішніх справ забирає посвідчення водія, а якщо суб'єкт діяння не має виданого посвідчення – орган внутрішніх справ не видасть йому нового посвідчення або відповідно не дозволить складання іспиту водія, поки триватиме застосований захід.

Час, проведений протягом виконання покарання ув'язненням, не зараховується до тривалості заходу.

Обов'язкове лікування алкоголіків та наркоманів

Стаття 53.

Обов'язкове лікування алкоголіків та наркоманів може призначатися особі, яка вчинила проступок, внаслідок залежності від постійного вживання алкоголю або наркотиків, та якщо внаслідок цієї залежності існує загроза подальшого вчинення проступків.

До застосування заходу з частини 1 цієї статті суд отримує висновок спеціаліста або відповідної організації охорони здоров'я.

При застосуванні заходу з частини 1 цієї статті особі, яка вчинила проступок, призначається обов'язкове лікування в установі охорони здоров'я або іншій спеціалізованій установі. Якщо особа, яка вчинила проступок, без виправданих причин відмовиться від лікування, захід застосовуватиметься примусово.

Захисний захід із частини 1 цієї статті може тривати не довше ніж один рік, але застосування заходу буде припинено і до закінчення строку, визначеного вироком, якщо організація охорони здоров'я встановить, що лікування завершено.

Заборона наближення до потерпілого, об'єктів або до місця вчинення проступку

Стаття 54.

Заборона наближення до потерпілого, об'єктів чи місця вчинення проступку застосовується з метою перешкодити суб'єкту діяння знову вчинити проступок або далі загрожувати потерпілому.

Захід із частини 1 цієї статті призначається на підставі письмової пропозиції заявника у проступковому провадженні або усної заяви потерпілого, заявленої під час слухання в проступковому провадженні.

Рішення суду, в якому призначається заборона наближення, має містити: період виконання; дані про осіб, до яких суб'єкт діяння не має права наближатися; перелік об'єктів, до яких не має права наближатися, і в який час; місця або території, до меж яких суб'єкту діяння заборонено наближення.

Застосований захід із заборони наближення до потерпілого включає і захід із заборони наближення до спільної квартири чи домашнього господарства на період дії заборони.

Захисний захід із заборони наближення може призначатись на період до одного року, рахуючи від набрання чинності вироком.

Про рішення суду, в якому призначається заборона наближення, повідомляється потерпілий, орган внутрішніх справ, уповноважений на виконання заходу, і Центр соціальної роботи, якщо захід стосується заборони наближення суб'єкта діяння до дітей чи дружини або чоловіка.

Порушення заборони наближення до потерпілого, об'єктів чи місця вчинення проступку

Стаття 55.

Покараний, до якого чинним вироком застосовано захисний захід із заборони наближення, але який наблизився до потерпілого, об'єктів чи місця вчинення проступку протягом тривалості заходу, або вступив у контакт з потерпілим у недозволений спосіб чи у недозволений час, карається грошовим покаранням у розмірі до 15 000,00 динарів або покаранням ув'язненням до 30 днів.

Покаранням із частини 1 цієї статті каратиметься і потерпілий, на пропозицію якого захід прийнято, але який своїми діями спровокує покараного до порушення заборони наближення.

Публічне оприлюднення вироку

Стаття 56.

Захисний захід із оприлюднення вироку суд застосовує, якщо вважає, що було б корисно повідомити громадськості вирок, а особливо, якщо оголошення вироку сприяло б усуненню загрози життю і здоров'ю людей, або захисту безпеки обігу товарів і послуг або економіки.

Відповідно до значення проступку суд вирішує: чи буде вирок оприлюднено в друкованих засобах, чи оголошено на радіо і телебаченні, чи повідомлено усіма вищезазначеними засобами масової інформації, а також чи буде обґрунтування вироку оприлюднено повністю чи скорочено, при цьому зважаючи, щоб спосіб оприлюд-

нення уможливив інформування усіх, в чиїх інтересах вирок треба оприлюднити.

Вирок може бути оприлюднений в строк не більше ніж 30 днів від дня набрання чинності вироком.

Нормативний акт, яким визначено проступок, може передбачати обов'язкове застосування захисного заходу з публічного оприлюднення вироку.

Витрати на публічне оприлюднення вироку сплачує покаранний.

Видалення іноземця з території Республіки Сербії

Стаття 57.

Видалення іноземця з території Республіки Сербії може призначатися іноземцю, який вчинив проступок, через який його подальше перебування в країні небажане.

Захисний захід із частини 1 цієї статті може призначатись на строк від шести місяців до трьох років.

Перебіг строку застосованого заходу розпочинається від дня набрання чинності вироком, з тим, що час, проведений при виконанні покарання ув'язненням, не зараховується до перебігу заходу.

Окремим законом можуть визначатися умови, за яких на визначений строк може бути перенесено виконання захисного заходу із частини 1 цієї статті.

Поєднання захисних заходів

Стаття 58.

Якщо одним вироком за кілька проступків затверджено декілька захисних заходів одного виду, для яких встановлено виконання на визначений строк, вноситься єдиний захисний захід, який дорівнює сумі строків окремо призначених захисних заходів, з тим, що він не може перевищувати максимальну законну межу тривалості цього виду захисного заходу.

Глава VII

Вилучення майнової вигоди, отриманої внаслідок проступку

Основні принципи вилучення майнової вигоди

Стаття 59.

Ніхто не може володіти майновою вигодою, отриманою внаслідок проступку.

Вигода з частини 1 цієї статті вилучається вироком, яким за-тверджено проступок і відповідальність за нього, за умов, передба-чених цим законом.

Спосіб вилучення майнової вигоди

Стаття 60.

В особи, яка вчинила проступок, вилучаються гроші, цінні папери, цінні речі і будь-яка інша майнова вигода, отримана внаслідок вчинення проступку. Якщо таке вилучення неможливе, суб'єкт діяння зобов'язується сплатити суму грошей, яка відповідає отри-маній майновій вигоді.

Якщо обвинувачений у визначений строк не сплатить суму грошей із частини 1 цієї статті, сплата відбуватиметься примусовим шляхом.

Майнова вигода, отримана внаслідок вчинення проступку, може бути вилучена в особи, якій вона передана без компенсації або за компенсацію, що не відповідає справжній вартості.

Вилучення майнової вигоди іншої особи

Стаття 61.

Якщо внаслідок проступку отримана інша майнова вигода для іншої фізичної особи або юридичної особи, така вигода вилучається.

Захист потерпілого

Стаття 62.

Якщо потерпілому в проступковому провадженні присуджено задоволення майново-правової заяви, вилучення майнової вигоди призначається лише в тому випадку, якщо розмір цієї вигоди пере-вищує присуджену майново-правову заяву потерпілого.

Глава VIII

Положення про малолітніх

Проступкова відповідальність малолітніх

Стаття 63.

Проти малолітнього, якому на час вчинення проступку не ви-повнилося чотирнадцять років (дитина), не може вестися проступ-кове провадження.

До малолітніх, які вчинили проступок, віком від повних чо-тиринадцяти до повних вісімнадцяти років, застосовуються поло-

ження цієї глави, а інші положення цього закону тільки в тому випадку, якщо вони не суперечать цим положенням.

Відповідальність батьків, усиновлювачів та опікунів дитини і малолітнього

Стаття 64.

Якщо дитина вчинила проступок через відсутність належного нагляду батьків, усиновлювачів або опікунів, а ці особи мали можливість такий нагляд здійснювати, батьки, усиновитель або опікун дитини каратимуться за проступок, наче вони самі його вчинили.

Законом може встановлюватися, що за проступок каратимуться і батьки, усиновитель чи опікун малолітнього віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, який вчинив проступок, якщо вчинений проступок є наслідком відсутності належного нагляду над малолітнім, а вони мали можливість такий нагляд здійснювати.

Проступкові санкції для малолітніх

Стаття 65.

До малолітнього, якому на час вчинення проступку виповнилося чотирнадцять, але не виповнилося шістнадцяти років (молодший малолітній), можуть застосовуватися лише виховні заходи.

До малолітнього, якому на час вчинення проступку виповнилося шістнадцять років, але не виповнилося вісімнадцяти років (старший малолітній), можуть застосовуватися виховні заходи або покарання.

Захисні заходи можуть застосовуватися до малолітнього лише з виховним заходом, якщо з огляду на природу проступку це необхідно.

Лише суд може призначити малолітньому виховний захід, грошове покарання, покарання ув'язненням та захисний захід.

Види виховних заходів

Стаття 66.

Малолітнім можуть призначатися такі виховні заходи:

1. заходи застереження та скеровування: зауваження та окремі зобов'язання і

2. заходи посиленого нагляду.

Заходи застереження і скеровування застосовуються, якщо такими заходами потрібно вплинути на особистість малолітнього і його поведінку, та коли їх достатньо для досягнення мети цих заходів.

Заходи посиленого нагляду застосовуються, коли для виховання і розвитку малолітнього потрібно вжити триваліші виховні заходи при відповідному професійному наглядові і допомозі.

Зауваження

Стаття 67.

Зауваження призначається малолітньому, щодо якого не треба вживати триваліших виховних заходів, а особливо якщо з його ставлення до вчиненого проступку і його готовності у майбутньому не чинити проступків можна дійти висновку, що застосованим виховним заходом буде досягнута мета цього заходу.

При застосуванні зауваження малолітньому вказується на суспільне неприйняття його вчинку, а також можливість застосування інших виховних заходів, якщо знову буде вчинено проступок.

Окремі зобов'язання

Стаття 68.

Оскільки суд оцінить, що відповідними вимогами і заборонами потрібно вплинути на малолітнього і його поведінку, він може призначити малолітньому одне або більше окремих зобов'язань, а саме:

1. попросити вибачення у потерпілого;
2. у межах своїх можливостей виправити або відшкодувати шкоду, яку завдав;
3. не відвідувати визначених місць і уникати товариства осіб, які на нього негативно впливають;
4. піддати себе відвіканню і лікуванню від алкоголю, наркотиків та інших психотропних речовин і засобів залежності;
5. заради навчання або перевірки знань правил дорожнього руху направитися до компетентної установи для отримання кваліфікації водія;
6. безоплатно залучитися до роботи гуманітарних організацій чи робіт екологічного, соціального чи місцевого значення;
7. залучитися до роботи спортивних та інших секцій у школі під педагогічним наглядом вчителя.

Зобов'язання з пунктів 1 – 7 частини 1 цієї статті не можуть тривати довше ніж шість місяців і не мають перешкоджати навчанню або роботі малолітнього.

У межах зобов'язання з пункту 2 частини 1 цієї статті суд визначає розмір, форму і спосіб відшкодування збитку, причому власне робота малолітнього може тривати не більше ніж до 20 годин про-

тягом одного місяця і має бути так розподілена, щоб не перешкоджати постійному навчанню чи роботі малолітнього.

Суд при прийнятті окремих зобов'язань зауважить малолітньому, що в разі невиконання призначених зобов'язань вони можуть бути замінені іншим зобов'язанням чи виховним заходом.

Виконання окремих зобов'язань супроводжується контролем Центру соціальної роботи, який повідомляє суд про виконання зобов'язань.

Заходи посиленого нагляду

Стаття 69.

Виховні заходи з посиленого нагляду призначаються, якщо є необхідність виконання щодо малолітнього тривалішого виховного заходу.

Суд призначає захід посиленого нагляду з боку батьків, усиновителя та опікуна, якщо батьки, усиновитель та опікун не виявили необхідної турботи і нагляду за малолітнім, але мають можливість здійснювати такий контроль, і цього від них можна небезпідставно очікувати.

Якщо батьки, усиновитель або опікун не можуть виконувати посиленого контролю над малолітнім, малолітньому призначається посилений контроль опікунського органу.

Заходи посиленого контролю з частин 2 і 3 цієї статті можуть тривати не більше ніж один рік.

Умови для застосування виховних заходів

Стаття 70.

При застосуванні виховних заходів беруться до уваги: вік малолітнього, рівень його душевного розвитку, психічні характеристики і мотиви, з яких вчинено проступок, дотеперішнє виховання, оточення та умови проживання, тяжкість проступку, чи йому вже до цього призначався виховний захід, а також усі інші обставини, що впливають на вибір виховного заходу, яким найкраще досягається мета виховання.

Заради з'ясування обставин із частини 1 цієї статті суд повинен вислухати батьків і усиновителя малолітнього, його опікуна та інших осіб, які можуть надати потрібні дані.

Припинення виконання та зміна рішення про виховний захід

Стаття 71.

Якщо після прийняття рішення, яким призначено виховний

захід, з'являються обставини, яких не було під час прийняття рішення або про них не було відомо, а вони могли вплинути на прийняття рішення, виконання призначеного заходу може бути припинено або призначений захід може бути замінено іншим виховним заходом.

Нове рішення про виховні заходи

Стаття 72.

Якщо від набрання чинності рішенням, яким призначено якийсь із виховних заходів або окремих зобов'язань, минуло понад шість місяців, а виконання не розпочато, суд знову приймає рішення про необхідність виконання призначеного заходу чи окремого зобов'язання. При цьому він може вирішити, що раніше призначений захід чи окреме зобов'язання має бути виконано, не виконано або замінено на інший виховний захід або окреме зобов'язання.

Суд повинен вести окремий облік кожного малолітнього, якому призначено виховний захід.

Покарання старших малолітніх

Стаття 73.

Старшому малолітньому покарання може призначатися лише за умови, якщо на час вчинення проступку за своїм душевним розвитком він міг розуміти свої дії і керувати своїми вчинками і якщо через тяжкі наслідки проступку чи більшого ступеня проступкової відповідальності застосування виховного заходу не було б виправданим.

Покарання ув'язненням старшому малолітньому може призначатися як виняток, при цьому треба зважати на природу проступку, особисті якості і поведінку малолітнього.

Покарання ув'язненням, застосоване до старшого малолітнього, не може тривати довше ніж п'ятнадцять днів. Грошове покарання не може бути замінене ув'язненням тривалістю понад п'ятнадцять днів.

Призначення виховного заходу чи покарання за сукупність проступків

Стаття 74.

Якщо малолітній вчинив кілька проступків у сукупності, суд під час вибору виховних заходів разом оцінюватиме всі проступки і призначить лише один захід.

Якщо суд за будь-який з проступків затвердить покарання, а за інші проступки – виховні заходи, буде призначено лише покарання.

Так само слід чинити і в тому випадку, якщо після призначення виховного заходу чи покарання з'ясується, що малолітній до або після його призначення вчинив проступок.

Дія повноліття

Стаття 75.

Якщо малолітній досяг повноліття до прийняття рішення, суд не прийматиме рішення про виховний захід.

Якщо малолітній досяг повноліття після прийняття рішення, в якому йому призначався виховний захід, суд своїм рішенням припинить виконання цього заходу.

Глава IX

Давність

Давність відкриття і ведення проступкового провадження

Стаття 76.

Проступкове провадження не може бути відкрите, якщо минув один рік від дня вчинення проступку.

Давність проступкового переслідування не поширюється на час, в який переслідування не може розпочатися за законом.

Давність переривається будь-якою процесуальною дією компетентного органу, яка проводиться заради переслідування особи, яка вчинила проступок.

Після кожного зупинення перебіг давності відновлюється.

Незважаючи на положення частини 1 цієї статті, за проступки зі сфери митної, зовнішньоторговельної, валютної діяльності, громадських прибутків і фінансів, обігу товарів і послуг та повітряного транспорту може окремим законом призначатися триваліший строк давності переслідування.

Строк із частини 5 цієї статті не може бути довшим за п'ять років.

Переслідування за проступки закривається у зв'язку із закінченням строків давності у будь-якому випадку, коли мине подвійний період часу, визначений законом для давності переслідування.

Давність виконання покарання і захисних заходів

Стаття 77.

Призначене покарання і захисний захід не можуть бути виконані, якщо від дня набрання чинності вироком минув один рік.

Перебіг строку давності виконання покарання і захисного заходу розпочинається від дня набрання чинності вироком, яким призначено покарання або захисний захід.

Перебіг строку давності виконання покарання і захисного заходу не поширюється на час, коли виконання не може розпочатися за законом.

Перебіг строку давності переривається будь-якою процесуальною дією компетентного органу, яка здійснюється для виконання покарання чи захисного заходу.

Після кожного переривання перебіг строку давності розпочинається знову.

Виконання покарання чи захисного заходу припиняється у зв'язку із закінченням строків давності у будь-якому випадку, коли мине подвійний період часу, визначений законом для виконання покарання чи захисного заходу.

ЧАСТИНА ДРУГА ПРОСТУПКОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Глава X Основні принципи провадження

Принцип законності

Стаття 78.

Цей закон затверджує правила, які забезпечують, що невинуватий не буде покараний, а відповідальній особі, яка вчинила проступок, буде призначено покарання, за умов, передбачених цим законом, і на основі законно проведеного провадження.

Законність у призначенні проступкових санкцій

Стаття 79.

Покарання або іншу санкцію суб'єкту діяння може призначити лише компетентний суд та орган державного управління (далі в тексті – орган управління), який веде проступкове провадження згідно з цим законом.

Принцип обвинувачення

Стаття 80.

Проступкове провадження розпочинається і ведеться на підставі заяви уповноваженого органу або потерпілого.

З'ясування істини

Стаття 81.

Суд повинен правдиво і повністю з'ясувати факти, які важливі для прийняття законного рішення, і з однаковою увагою дослідити і з'ясувати як факти, які обвинувачують обвинуваченого, так і ті, що свідчать на його користь.

Допомога неписьменній стороні

Стаття 82.

Суд повинен подбати, щоб незнання чи неписьменність сторін не порушили їхніх прав.

Економність проступкового провадження

Стаття 83.

Суд повинен провести провадження без затягування, але так, щоб це не зашкодило прийняттю правильного і законного рішення.

Вільне оцінювання доказів

Стаття 84.

Суд оцінює докази за своїм вільним переконанням.

Які факти прийняти як доведені, суд вирішує на основі сумлінного і ретельного оцінювання кожного доказу окремо, усіх доказів разом та згідно з результатами всього провадження.

Право на захист

Стаття 85.

До прийняття рішення потрібно дати можливість обвинуваченому пояснити факти і докази, за якими його обвинувачують, і навести всі факти і докази, які свідчать на його користь, крім випадків, передбачених законом.

У проступковому провадженні обвинувачений повинен уже на першому допиті бути поінформований про проступок, в якому його обвинувачують, і на підставі чого його обвинувачують, окрім випадку, коли провадження на основі цього закону проводиться без допиту обвинуваченого.

Якщо правильно викликаний обвинувачений не прийде і не виправдає нез'явлення або у визначений строк не надасть письмового пояснення, а його допит не потрібен для з'ясування важливих для прийняття законного рішення фактів, вирок може бути прийнятий і без допиту обвинуваченого.

Обвинувачений має право захищатися самостійно або з допомогою захисника, якого вибере сам. Суд повинен під час першого допиту пояснити обвинуваченому його право на захисника.

Використання мови у проступковому провадженні
Стаття 86.

Проступкове провадження ведеться згідно з положеннями закону, яким визначено офіційне вживання мови і письма.

Обвинувачений, свідки та інші особи, які беруть участь у проступковому провадженні, мають право при виконанні окремих дій у провадженні або на усному опитуванні користуватися своєю мовою.

Якщо дії в проступковому провадженні чи усне опитування відбуваються не мовою особи, цій особі буде забезпечено усний переклад усього, що вона або інша особа наводить, а також документів та інших письмових доказів.

Про право на переклад повідомляється особі з частини 2 цієї статті, яка може відмовитися від цього права, якщо знає мову, якою ведеться проступкове провадження. До протоколу заноситься дата повідомлення та заява учасника.

Переклад робить перекладач, призначений судом, який веде проступкове провадження.

Двоінстанційність проступкового провадження
Стаття 87.

Рішення компетентних органів, прийняті у першій інстанції, можуть оскаржуватись, якщо цим законом не визначено інше.

Вирок або рішення, прийняте у проступковому провадженні, набирають чинності від дня прийняття вироку Вищим проступковим судом.

Заборона заміни на суворіше рішення
Стаття 88.

Якщо скарга заявлена лише на користь обвинуваченого, вирок у частині, що стосується визначеної санкції, не може бути змінений проти нього, ні у повторному процесі не може бути винесено суворіший вирок обвинуваченому.

Відшкодування збитків невинувато затриманій
або покараній особі

Стаття 89.

Особа, яка невинувато покарана за проступок чи безпід-

ставно затримана, має право на відшкодування завданих їй цим збитків, а також на інші права, затверджені законом.

На заяву особи із частини 1 цієї статті міністерство, компетентне у справах правосуддя, проводить провадження для досягнення угоди про видачу, вид та розмір компенсації.

Правова допомога

Стаття 90.

Суди та органи управління, які ведуть проступкове провадження, повинні одні одним і іншим судам надавати правову допомогу в справах у своїй компетенції.

Органи внутрішніх справ та інші органи управління повинні судам та іншим органам управління, які ведуть проступкове провадження, надавати правову допомогу і виконувати їх розпорядження в роботах своєї компетенції.

Суди повинні надавати правову допомогу державним та іншим органам надаванням актів, документів та інших даних, якщо це не заважає ходу проступкового провадження.

Глава XI

Компетентні органи ведення провадження

Компетенція судів

Стаття 91.

Проступкове провадження у першій інстанції ведуть проступкові суди, якщо органи управління не компетентні на це.

Проступкове провадження у другій інстанції веде Вищий проступковий суд.

Вищий проступковий суд вирішує щодо оскарження судових рішень, оскарження рішень, які в проступковому провадженні приймають органи управління, накладання і перенесення місцевої компетенції судів та виконує інші роботи, визначені законом.

Вищий проступковий суд переглядає і спостерігає за роботою судів, збирає від судів дані і звіти, необхідні для спостереження за практикою проступків, застосування законів та інших нормативних актів, спостереження і вивчення суспільних відносин і явищ, та інформацію з інших питань, що їх цікавлять, для виконання своїх функцій.

Стаття 92.

Публічність роботи суду забезпечується перш за все: публіч-

ним проведенням обшуків, оголошенням рішень, наданні інформації зацікавленим особам про хід проступкового провадження, ознайомлення громадськості зі своєю роботою через засоби масової інформації.

Заради збереження таємниці, захисту моралі, інтересів малолітніх або захисту інших окремих інтересів суспільства, може уникатися публічність на всіх чи лише окремих фазах проступкового провадження.

Склад суду Стаття 93.

Суддя проступкового суду судить і вирішує як окремих суддя.
Вищий проступковий суд судить і вирішує радою, що складається з трьох суддів.

Загальна місцева компетенція Стаття 94.

У веденні проступкового провадження у першій інстанції компетентним є місцевий суд, де вчинено проступок чи відбувся замах.

Місцевий суд, компетентний у веденні проступкового провадження проти юридичної особи, є компетентним і на ведення проступкового провадження проти відповідальної особи в юридичній особі.

Якщо проступок вчинено на вітчизняному морському чи повітряному судні, ведення проступкового провадження першої інстанції належить до компетенції місцевого суду, де знаходиться місцевий порт чи аеропорт, у якому закінчується подорож особи, яка вчинила проступок, а якщо особа, яка вчинила проступок, є членом екіпажу – компетентним є суд, де знаходиться головний порт судна чи аеропорт повітряного судна.

Якщо проступок або замах на проступок вчинено на території не одного проступкового суду, компетентним є той суд, який першим розпочав провадження, а якщо провадження ще не розпочато, – суд, до якого раніше подана заява про відкриття проступкового провадження.

Субсидіарна місцева компетенція Стаття 95.

Якщо невідомим є місце вчинення проступку, компетентним є місцевий суд, за місцем проживання чи перебування обвинуваченого або за юридичною адресою обвинуваченої юридичної особи,

якщо чинність нормативного акта, в якому проступок визначено, поширюється і на його місце проживання чи перебування або юридичну адресу обвинуваченої юридичної особи.

Якщо невідомими є ні місце вчинення проступку, ні місце проживання чи перебування обвинуваченого, компетентним є суд, де обвинуваченого буде знайдено, тобто заарештовано, або де він сам з'явиться.

Кумуляція місцевої компетенції

Стаття 96.

Якщо одна особа обвинувачена у декількох проступках і ведення проступкового провадження належить до компетенції двох або більше судів, компетентним є той суд, який за заявою уповноваженого органу першим розпочав провадження, а якщо провадження ще не розпочато, компетентним є суд, якому першому подано заяву про відкриття проступкового провадження.

Об'єднання і розділення проступкового провадження

Стаття 97.

Суд, у компетенції якого є ведення проступкового провадження проти особи, яка вчинила проступок, є компетентним і на ведення провадження проти співучасників.

Для співучасників компетентним є, як правило, суд, який першим розпочав провадження як компетентний для одного з них.

Проти особи, яка вчинила проступок, і співучасника ведеться, як правило, єдине проступкове провадження і виноситься один вирок, а якщо є доцільним, провадження проти окремих співучасників може розділитися. У такому випадку приймається окремий вирок.

Провадження проти юридичної особи і відповідальної особи

Стаття 98.

Проти юридичної особи і відповідальної особи в юридичній особі ведеться єдине проступкове провадження, окрім випадків, коли існують законні підстави для ведення провадження лише проти одного з них.

Якщо проти відповідальної особи в юридичній особі не може бути розпочате провадження, провадження розпочнеться і проводитиметься лише проти юридичної особи.

Якщо юридичної особи більше не існує або існують інші правові перешкоди для ведення провадження, провадження відкрива-

ється і проводиться лише проти відповідальної особи в юридичній особі.

Перенесення місцевої компетенції

Стаття 99.

Коли компетентний суд на правових чи реальних підставах не в змозі діяти у відповідному провадженні, він повинен повідомити про це Вищий проступковий суд, який визначить інший дійсно компетентний суд.

Рішення із частини 1 цієї статті не може бути оскаржено.

Дії у разі некомпетентності

Стаття 100.

Суд повинен за службовою функцією зважати на свою дійсну і місцеву компетенцію, і в разі якщо помітить свою некомпетентність, своїм рішенням оголошує про некомпетентність і без зволікань передає документи компетентному суду або іншому компетентному органу.

Якщо суд отримав документи як компетентний і вважає, що компетентним є суд, який передав йому документи, відкривається провадження з вирішення рівня компетенції.

Вирішення проблеми зіткнення компетенцій

Стаття 101.

Рівень компетенції судів вирішує Вищий проступковий суд.

Поки не вирішиться питання компетенції між судами, кожен з них повинен вжити таких дій у провадженні, щоб уникнути загрози зволікання.

Рішення, яким вирішено питання компетенцій не може бути оскарженим.

Питання компетенції між судами та іншими органами компетентними у веденні проступкового провадження вирішує Конституційний суд Сербії.

Рівень компетенції між органами управління, які ведуть проступкове провадження, вирішується за загальними правилами рівня компетенцій органів управління.

Глава XII

Відвід

Підстави для відводу

Стаття 102.

Суддя, який бере участь у проступковому провадженні, підлягає відводу:

1. якщо є потерпілим від проступку;
2. якщо обвинувачений, захисник обвинуваченого, представник обвинуваченої юридичної особи, заявник про відкриття проступкового провадження, потерпілий або його законний представник тобто уповноважена особа, доводяться йому чоловіком або дружиною або кровним родичем першої черги до будь-якого ступеню спорідненості, другої черги до четвертого ступеню, по лінії подружжя до другого ступеню;
3. якщо з обвинуваченим, представником обвинуваченої юридичної особи, захисником обвинуваченого, службовою особою, яка від імені уповноваженого органу подала заяву про відкриття проступкового провадження, та потерпілим перебуває у відносинах опікуна, опікуваного, усиновителя, усиновленого, годувальника або утриманця;
4. якщо у цій справі як службова особа від імені уповноваженого органу подав заяву про відкриття проступкового провадження, або брав участь як представник обвинуваченої юридичної особи, захисник обвинуваченого, законний представник чи уповноважений потерпілого, або допитаний як свідок чи експерт;
5. якщо в цій самій справі брав участь у прийнятті вироку першої інстанції;
6. якщо існують обставини, які викликають сумнів щодо його неупередженості.

Обов'язки судді при існуванні підстав для відводу

Стаття 103.

Суддя, який бере участь у проступковому провадженні, що йно дізнавшись, що існує якась із підстав із пунктів 1 – 5 частини 1 статті 102 цього закону, повинен припинити будь-які дії в цій справі і повідомити про це голову суду, який призначить іншого суддю. Якщо йдеться про відвід голови суду, він призначає собі заступника з-поміж суддів цього суду.

Якщо голова суду одночасно є єдиним суддею цього суду або з інших причин не може призначити собі заступника з цього ж суду, він звертається до голови у Вищій проступковий суд з проханням делегувати іншого суддю.

Якщо суддя вважає, що існують інші обставини, що виправдовують його відвід (пункт 6 частини 1 статті 102 цього закону), повідомляє про це голову проступкового суду, а якщо йдеться про випадок із частини 2 цієї статті, – голову Вищого проступкового суду.

Подання заяви про відвід

Стаття 104.

Відвід судді у зв'язку з існуванням якоїсь з причин для відводу зі статті 102 цього закону можуть вимагати обвинувачений і уповноважений заявник у цьому проступковому провадженні (у дальшому тексті – сторони).

Заяву про відвід судді сторони можуть подати до прийняття вироку чи рішення.

Заяву про відвід голови і суддів Вищий проступковий суд сторони можуть здійснити у скарзі на вирок до першої інстанції.

Сторона може вимагати відводу лише визначеного за іменем судді, який виступає у справі.

Сторона повинна у заяві зазначити обставини, через які вона вважає, що існують законні підстави для відводу.

Дії на випадок подання заяви про відвід

Стаття 105.

Коли суддя, який брав участь у проступковому провадженні, дізнається, що подано заяву про його відвід, він повинен одразу зупинити будь-яку роботу в справі, а якщо йдеться про відвід із пункту 6 частини 1 статті 102 цього закону, може до прийняття рішення про відвід вчиняти лише ті дії, щодо яких існує загроза зволікання.

Відвід інших учасників провадження

Стаття 106.

Положення про відвід суддів відповідно застосовуватиметься і для службових осіб, які ведуть проступкове провадження в органах управління, стенографістів, перекладачів і експертів.

Вирішення заяви про відвід

Стаття 107.

Заяву про відвід судді вирішує голова суду. Якщо вимагається відвід голови суду, рішення про відвід приймає голова Вищого проступкового суду.

Якщо вимагається відвід судді Вищого проступкового суду, рішення про відвід приймає голова того ж суду.

Якщо вимагається відвід голови Вищого проступкового суду, рішення про відвід приймає Верховний суд Сербії.

Щодо відводу стенографіста, перекладача і експерта вирішує суддя, який веде проступкове провадження.

До прийняття рішення про відвід береться заява особи, відвід якої вимагається, а при потребі проводяться й інші дії.

Схвальне рішення не може бути оскарженим, а за рішенням, в якому відмовляється у відводі, може бути оскаржений лише вирок.

Глава XIII Обвинувачений

Обвинувачений та його права

Стаття 108.

Обвинувачений – це особа, проти якої ведеться проступкове провадження.

Обвинувачений має право надавати докази, давати пропозиції і користуватися правовими засобами, передбаченими цим законом.

За обвинуваченого, який професійно не підготовлений, дії у провадженні вчиняє законний представник.

Обвинувачений має право захищатися сам або з професійною допомогою захисника.

Захисник обвинуваченого

Стаття 109.

Обвинувачений може взяти як захисника адвоката, а його може, відповідно до закону, замінити помічник адвоката.

Захисника обвинуваченому може взяти і його законний представник, подружжя, кровний родич першої черги, усиновитель, усиновлений, брат, сестра, і годувальник обвинуваченого, а також особа з якою обвинувачений живе у цивільному шлюбі.

Захисник уповноважений на користь обвинуваченого вчиняти всі дії, які може вчинити обвинувачений.

Захисник повинен подати доручення суду чи органу управління, яким ведеться провадження. Обвинувачений може дати захиснику і усне доручення під протокол суду, чи органу управління, яким ведеться проступкове провадження.

Захисник позбавляється прав і обов'язків, коли обвинувачений відкличе доручення.

Обвинувачена юридична особа

Стаття 110.

За обвинувачену юридичну особу у проступковому провадженні бере участь її представник, який уповноважений вчиняти всі дії, які може вчиняти обвинувачений.

Представник обвинуваченої юридичної особи

Стаття 111.

Представник обвинуваченої юридичної особи є особою уповноваженою представляти або виступати від цієї юридичної особи на основі закону чи іншого акту юридичної особи.

Роботодавець може призначити представником юридичної особи іншу особу з числа своїх членів або іншого працівника у цій юридичній особі.

Представник обвинуваченої юридичної особи із частин 1 і 2 цієї статті повинен мати письмове доручення органу, який призначив його представником.

Представником обвинуваченої юридичної особи може бути лише одна особа.

Представник обвинуваченої іноземної юридичної особи

Стаття 112.

Представником обвинуваченої іноземної юридичної особи є особа, яка управляє представництвом чи іншою філією цієї юридичної особи в Республіці Сербії, якщо представником юридичної особи не буде призначено іншу особу.

Особи, які не можуть бути представниками юридичної особи

Стаття 113.

Представником юридичної особи не може бути особа, яка є свідком в цій самій справі.

Представником юридичної особи не може бути відповідальна особа, проти якої ведеться провадження за той самий проступок, яка заявляє, що діяла на підставі наказу іншої відповідальної особи чи органу управління.

У випадку з частин 1 і 2 цієї статті суд повинен закликати юридичну особу протягом восьми днів призначити іншого представника.

Покарання за непризначення представника

Стаття 114.

Якщо обвинувачена юридична особа на заклик суду не призначить свого представника чи у строк із частини 3 статті 113 не призначить іншого представника буде покарана грошовим покаранням від 500,00 до 1 000,00 динарів. Якщо і після призначення грошового покарання юридична особа не призначить свого представника, за кожне наступне ігнорування заклику каратиметься грошовим покаранням від 1 000,00 до 3 000,00 динарів.

Право на захисника

Стаття 115.

Юридична особа і відповідальна особа в цій юридичній особі, які мають статус обвинувачених, в тій самій справі можуть мати кожен свого захисника або спільного захисника.

Глава XIV

Потерпілий

Стаття 116.

Потерпілою у розумінні цього закону є особа, чиє будь-яке особисте чи майнове право пошкоджено або поставлено під загрозу проступком.

Потерпілий, якому виповнилося шістнадцять років, може сам подати заяву про відкриття проступкового провадження.

Потерпілий має право особисто або через свого законного представника або довіреної особи:

1. подати і представляти заяву про відкриття проступкового провадження,
2. надавати докази, давати пропозиції, висувати майново-правові заяви про відшкодування шкоди чи повернення речей,
3. оскаржувати вирок чи рішення, прийняте за його заявою про відкриття проступкового провадження.

Глава XV

Публічний обвинувач і інші органи, уповноважені на відкриття провадження

Публічний обвинувач як сторона у провадженні

Стаття 117.

Публічний обвинувач є стороною у проступковому провадженні.

Публічний обвинувач:

1. вживає заходів щодо викриття, знаходження і надання необхідних доказів для переслідування особи, яка вчинила проступок, і успішного ведення проступкового провадження перед судом або відповідним органом управління,

2. подає заяву про відкриття проступкового провадження, скаргу чи надзвичайні правові заходи проти рішення суду чи відповідного органу управління,

3. вживає інших заходів, на які уповноважений цим законом і окремими нормативними актами.

Публічний обвинувач уповноважений діяти у проступковому провадженні, якщо подав заяву про відкриття проступкового провадження. Якщо публічний обвинувач першим подав заяву про відкриття проступкового провадження, провадження вестиметься згідно з його заявою, а продовжиться за заявою потерпілого чи іншого органу компетентного у відкритті провадження, якщо публічний обвинувач відмовиться від заяви.

Якщо публічний обвинувач відмовиться від заяви про відкриття проступкового провадження, він повинен протягом восьми днів від дня відмови повідомити потерпілого чи іншу особу, уповноважену на відкриття провадження, щоб продовжили провадження.

Якщо потерпілий чи інший уповноважений орган на відкриття проступкового провадження вже подав заяву про відкриття провадження, провадження буде продовжено за цією заявою.

Інший орган компетентний на відкриття провадження

Стаття 118.

Якщо відповідно до цього закону для подання заяви про відкриття проступкового провадження компетентним є інший орган, він має всі ті самі права як сторона у провадженні, що й публічний обвинувач, крім тих, які публічні обвинувачі як державний орган мають з окремим законом.

Глава XVI

Заяви і протоколи

Заяви

Стаття 119.

Заява про відкриття проступкового провадження, пропозиції, скарги та інші заяви і повідомлення (далі в тексті – заяви) подаються письмово або даються усно під протокол.

Письмові заяви подаються безпосередньо або надсилаються поштою. Короткі і термінові повідомлення можуть даватися телефаксом, телексом, телефоном, електронною поштою або в інший відповідний спосіб. Службовець, який прийняв по телефону чи в інший спосіб повідомлення, яке не є письмовим, складає про це доповідну і долучає її до документів справи.

Заяви із частини 1 цієї статті повинні бути зрозумілими і містити все, що необхідно, щоб за заявою можна було діяти.

Якщо заява незрозуміла чи не містить всю необхідну інформацію, суддя, який веде проступкове провадження, зобов'язує заявника у визначений строк, щонайбільше до п'ятнадцяти днів, заяву виправити або доповнити, а якщо цього не зробить, заяву буде відхилено як неправильну.

Складання протоколу

Стаття 120.

Про кожну дію, вчинену під час проступкового провадження, в той самий час, коли ця дія виконується, складається протокол, а якщо це неможливо, безпосередньо після цього.

Протокол складає секретар. Лише при обшуку квартири чи особи, або якщо дію вчинено поза службовими приміщеннями проступкового суду і секретар не може бути забезпечений, протокол може вести особа, яка вчиняє дію.

Коли протокол пише секретар, протокол складається таким чином, що особа, яка вчиняє дію, голосно говорить секретареві, що внести до протоколу.

Особі, яку допитують чи яка дає свідчення, може бути дозволено лише диктувати відповіді до протоколу. У разі зловживання вона може бути позбавлена цього права.

Зміст протоколу

Стаття 121.

До протоколу заноситься назва суду, місце вчинення дії, день та час, коли дію розпочато і завершено, власні імена присутніх осіб і якість, в якій вони присутні, як і наведення проступкової справи, в якій вчиняється дія.

Протокол повинен містити важливі дані про хід та зміст вчиненої дії. До протоколу в формі розповіді заноситься лише важливий зміст наданих свідчень і заяв. Питання заносяться до протоколу, якщо це необхідно, щоб зрозуміти відповідь.

Якщо необхідно, до протоколу дослівно заноситься поставлене запитання і надана відповідь. Якщо під час вчинення дії вилучені предмети або документи, це наводиться в протоколі, а вилучені речі долучаються до протоколу або наводиться, де вони знаходяться.

До протоколу заноситься заява обвинуваченого про пропозиції щодо надання інших доказів.

Під час вчинення такої дії, як огляд, обшук квартири чи особи, або упізнання особи чи предмета, до протоколу заносяться і дії, які є важливими, зважаючи на природу такої дії чи для з'ясування ідентичності окремих предметів (опис розмірів і величини предметів або слідів, позначення предметів та інше), а якщо зроблені ескізи, креслення, плани, фотографії, знімки на плівці і подібне, це наводиться в протоколі і додається до протоколу.

Правильність протоколу

Стаття 122.

Протокол має вестися правильно. У ньому нічого не має бути витерто, додано чи змінено. Закреслені місця мають залишатися чіткими.

Усі зміни, виправлення і доповнення вносяться в кінці протоколу і повинні бути завірені особами, які підписують протокол.

Читання протоколу

Стаття 123.

Особа, яку допитали або яка дала свідчення, особи, які є обов'язково присутніми під час дій у проступковому провадженні, як і обвинувачений, захисник і потерпілий, якщо вони присутні, мають право прочитати протокол чи вимагати, щоб їм його прочитали. Про це їх повинен попередити суддя, який веде справу, а в протоколі зазначається: чи вони попереджені, чи протокол прочитано. Протокол завжди читається, якщо не було секретаря, і зазначається в протоколі.

Підписання протоколу

Стаття 124.

Протокол підписує особа, яку допитали чи яка дала свідчення. Якщо протокол складається з багатьох сторінок, особа, яку допитали чи яка дала свідчення, підписує кожен сторінку.

В кінці протоколу підписується перекладач, якщо він був, а при обшуку – і особа, яку обшукали чи квартиру якої обшукали, а також свідки, які були присутні при обшуку.

Якщо секретар не пише протоколу, протокол підписують особи, які були присутні при дії. Якщо таких осіб немає або вони не в змозі зрозуміти зміст протоколу, протокол підписують два свідки.

Неписьменна особа замість підпису ставить відбиток вказівного пальця правої руки, а секретар під відбитком підписує її ім'я і прізвище. Якщо внаслідок неможливості поставити відбиток вказівного пальця правої руки ставиться відбиток якогось іншого пальця чи відбиток пальця лівої руки, у протоколі зазначається, з якого пальця і якої руки взято відбиток.

Якщо особа, яка була допитана чи дала свідчення, не має обох рук, вона читає протокол, а якщо неписьменна – їй прочитують протокол, і це заноситься до протоколу.

Якщо особа, що була допитана чи дала свідчення, відмовиться підписувати протокол чи поставити відбиток пальцю, це заноситься до протоколу і наводиться причина відмови. Якщо дія не могла відбутися без перерви, в протоколі зазначається день та час, коли дію було продовжено.

Якщо були зауваження до змісту протоколу, в протоколі наводяться і ці зауваження.

В кінці протокол підписують суддя і секретар.

Протокол про нараду і голосування

Стаття 125.

Про нараду і голосування перед Вищим проступковим судом складається окремий протокол.

Протокол про нараду і голосування містить у собі хід голосування і рішення, яке прийнято.

Протокол підписують всі члени наради і секретар.

Окремі думки долучаються до протоколу про нараду і голосування, якщо не внесені до самого протоколу.

Протокол про нараду і голосування закривається в окрему папку. Цей протокол може розглядати лише вищий суд, коли вирішує скаргу на рішення, і у цьому випадку повинен протокол закрити в окрему папку і на папці зазначити, що розглядав протокол.

Глава XVII

Строки і повернення до попереднього стану

Строки

Стаття 126.

Строки, передбачені цим законом, не можуть бути продовже-

ні, окрім випадків, коли законом зазначене дозволено.

Коли заява пов'язана зі строками, вважається, що вона подана вчасно, якщо передана тому, хто уповноважений її прийняти, до закінчення визначеного строку.

Коли заява послана поштою, рекомендованим відправленням або телеграфом, день передачі пошти вважається днем передачі тому, кому вона направлена.

Передача військовій пошті в місці, де не існує регулярної пошти, вважається передачею рекомендованого відправлення пошти.

Обвинувачений, який знаходиться у виховному закладі, де виконує накладені на нього санкції, може дати заяву, пов'язану зі строками, під протокол чи передати управлінню закладу. День, коли складено такий протокол або коли заяву передано управлінню закладу, вважається днем передачі органу, який уповноважений її прийняти.

Якщо заява, пов'язана зі строками, через незнання чи очевидну помилку заявника передана чи надіслана некомпетентному органу до закінчення визначеного строку, а буде отримана компетентним органом після закінчення строку, вона вважається поданою вчасно.

Відлік строків

Стаття 127.

Строки рахуються годинами, днями, місяцями і роками.

Година або час, коли доставлення або інформування виконано, тобто яка стосується події, від якої потрібно рахувати тривалість строку, не зараховується до строку, а за відлік строку береться перша наступна година чи, відповідно, день. За один день рахують двадцять чотири години, а місяць рахується відповідно до календаря.

Відлік строків, визначених місяцями чи роками, закінчується із закінченням того дня останнього місяця чи відповідно року, який своїм числом відповідає дню, коли строк розпочався. Якщо такого дня немає в останньому місяці, відлік строку закінчується останнього дня того місяця.

Якщо останній день строку припадає на державне свято чи неділю або якийсь інший день, коли суд не працює, строк закінчується із закінченням наступного робочого дня.

Строк для повернення у попередній стан

Стаття 128.

Обвинуваченому, який з виправданих причин пропустить строк оскарження, суд чи орган управління, який веде проступко-

ве провадження, рішенням дозволить повернення до попереднього стану заради оскарження, якщо той протягом восьми днів від дня закінчення причин, через які пропущено строк, подасть прохання про повернення до попереднього стану і якщо в той же час з проханням передасть скаргу.

Після закінчення одного місяця від дня пропущеного строку не може вимагатися повернення до попереднього стану.

Прохання про повернення до попереднього стану подається органу, який прийняв рішення першої інстанції.

Прохання про повернення до попереднього стану не затримує виконання рішення, але орган, до якого передано скаргу, може, згідно з обставинами, вирішити зупинити виконання до прийняття рішення за проханням.

Рішення про повернення до попереднього стану

Стаття 129.

Про повернення до попереднього стану вирішує суд чи орган управління, який прийняв рішення першої інстанції, яке підлягає оскарженню.

Коли суд чи орган управління дозволить повернення до попереднього стану через запізнення з оскарженням, скарга з документами справи подається на вирішення Вищому проступковому суду.

Рішення, за яким дозволяється повернення до попереднього стану, не може бути оскарженим.

Суд або орган управління із частини 1 цієї статті, подає скаргу на рішення, яким не дозволено повернення до попереднього стану, зі скаргою на рішення та іншими документами справи на вирішення Вищому проступковому суду. Якщо Вищий проступковий суд дозволить повернення до попереднього стану, через пропущений строк оскарження, цим самим вироком прийме рішення за скаргою, заявленою проти рішення першої інстанції.

Глава XVIII

Витрати проступкового провадження

Що підпадає під витрати

Стаття 130.

Витрати проступкового провадження – це видатки, здійснені в зв'язку з проступковим провадженням від його початку і до закінчення.

Витрати проступкового провадження – це:

1. витрати на свідків, експертів і перекладачів;
2. витрати на огляд;
3. витрати на перевезення обвинуваченого;
4. видатки на приведення обвинуваченого;
5. витрати на відрядження і переїзди службових осіб;
6. видатки, необхідні потерпілому чи його законному представнику, та винагорода, а також необхідні видатки його довірений особі;
7. винагорода та необхідні видатки захисника;
8. витрати на переклади і
9. загальні витрати.

Зобов'язання сплати витрат

Стаття 131.

Витрати проступкового провадження покладаються на особу, яку покарано за проступок.

Витрати проступкового провадження, яке закрите, покладаються на суд чи орган управління, який вів провадження.

Якщо проступкове провадження закрите через неправдиву заяву потерпілого чи через відмову потерпілого від поданої заяви, витрати провадження покладаються на потерпілого.

Заява про виплату винагороди та необхідних витрат захисника подається протягом трьох місяців від дня отримання чинного рішення про витрати.

Рішення про витрати

Стаття 132.

У рішенні про витрати має бути наведено, на кого покладаються витрати проступкового провадження, в якому розмірі та в який строк він повинен їх сплатити.

Якщо для з'ясування розмірів витрат немає достатньо інформації, про витрати вирішується, коли дані з'являться.

Якщо у вирокі не вирішено про витрати провадження, про це вирішується додатково окремим рішенням, яке можна оскаржувати.

Строки з частини 1 цієї статті не можуть бути меншими ніж п'ятнадцять і більшими ніж тридцять днів від дня набрання рішенням чинності.

Солідарні витрати

Стаття 133.

Особа, яку обвинувачено у декількох проступках, несе витрати за той проступок, стосовно якого проступкове провадження за-

крите, якщо ці витрати можна виділити із загальних витрат.

У вироку, де декілька обвинувачених визнаються винуватими, суд визначатиме, яку частину витрат несе кожен з них, а якщо це неможливо, вирішуватиме, що всі обвинувачені несуть витрати. Виплати загальних сум визначатимуться для кожного обвинуваченого окремо.

Витрати на викриття суб'єкта діяння

Стаття 134.

Коли окремим положенням визначено, що витрати з розкриття проступку несе суб'єкт діяння, на пропозицію заявника зобов'язує обвинуваченого сплатити ці витрати.

Причини звільнення від обов'язку сплатити витрати

Стаття 135.

У рішенні, яким вирішуються витрати, суд чи орган управління може звільнити обвинуваченого від обов'язку повністю або частково відшкодувати витрати проступкового провадження, якщо такою сплатою буде поставлено питання про утримання обвинуваченого чи особи, яку за законом, він утримує.

Витрати на переклад

Стаття 136.

Витрати на переклади мовою національних меншин, які застосовуються згідно з положеннями Конституції і закону, яким визначається офіційне вживання мови і письма, покладаються на суд чи орган управління, який веде провадження.

Додаткове стягнення витрат

Стаття 137.

Витрати проступкового провадження із пунктів 1 і 2 частини 1 статті 130 цього закону виплачуються наперед з коштів суду чи органу управління, який веде проступкове провадження, а стягуються пізніше з осіб, які повинні їх компенсувати згідно з положеннями цього закону.

Відповідне використання положення про відшкодування витрат у карному провадженні

Стаття 138.

Положення про відшкодування витрат свідкам, експертам і перекладачам, як і інших витрат у карному провадженні, відповідно використовуються і в проступковому провадженні.

Глава XIX
Майново-правова заява

Розгляд майново-правової заяви

Стаття 139.

Лише суд приймає рішення про майново-правову заяву.

Майново-правова заява, подана внаслідок вчинення проступку, розглядається за заявою потерпілого чи іншої уповноваженої особи, згідно з правилами проступкового провадження, окрім випадків, коли цим значно затягується провадження.

Майново-правова заява може стосуватися компенсації витрат і повернення речей.

Особи, уповноважені на подання заяви

Стаття 140.

Майново-правову заяву у проступковому провадженні може подати особа, яка уповноважена таку заяву обстоювати в процесі, найдовше до вироку першої інстанції.

Особа, уповноважена на подання майново-правової заяви, повинна чітко визначити свою заяву і надати докази.

Вирішення заяви

Стаття 141.

Якщо докази, надані у проступковому провадженні, не створюють надійної основи для прийняття позитивного рішення щодо майново-правової заяви цілком або частково, суд направить потерпілого або іншу уповноважену особу на розгляд майново-правової заяви чи більшої частини такої заяви в судовому порядку.

Якщо було прийняте рішення про відхилення заяви про відкриття проступкового провадження або проступкове провадження закрите, потерпілий або інша уповноважена особа будуть направлені на розгляд своєї майново-правової заяви в судовому порядку.

Якщо пошкоджене майно знаходиться у державній власності, про закриття проступкового провадження повідомляється республіканський публічний правозахисник.

Потерпіла особа або інша уповноважена особа, яка подала заяву, має право подати скаргу на рішення щодо майново-правової заяви.

Строк відшкодування збитків

Стаття 142.

Якщо суд частково або повністю ухвалить рішення щодо задоволення майново-правової заяви, у рішенні буде визначено строк, протягом якого обвинувачений повинен буде відшкодувати збитки або повернути річ.

Строк відшкодування збитків або повернення речі не може бути довшим за п'ятнадцять днів від дня набрання чинності рішенням.

Глава XX

Прийняття і повідомлення рішень

Типи рішень

Стаття 143.

У проступковому провадженні рішення приймаються у вигляді вироку, рішення, наказу, висновку та запису.

Вирок приймається лише судом, а рішення, накази, висновки та записи приймаються також органами управління, які відповідають за ведення проступкового провадження.

Стаття 144.

Рішення, як правило, повідомляються відразу після їх прийняття.

Рішення повідомляються присутнім сторонам, потерпілому та іншим особам, які мають право оскаржувати такі рішення (далі в тексті – зацікавлені особи) в усній формі, а також шляхом доставлення завіреної копії, якщо вони відсутні.

У разі усного повідомлення рішення про це робиться запис в протоколі або в акті, а особа, якій усно повідомлено про рішення, підтверджує цей факт власним підписом.

На вимогу заінтересованої особи видається завірена копія рішення, яке було їй усно повідомлено. Коли заінтересована особа вимагає копію рішення, строк подання скарги відлічується від дня надання завіреної копії рішення.

Зацікавленим особам, які не вимагають надання копії рішення, повідомляють про право подати скарги та про строки подання скарги.

Надання рішення в письмовому вигляді у випадку з частини 4 цієї статті здійснюється не пізніше ніж через вісім днів від дня усного повідомлення, а надання письмового вироку – негайно, якщо визначено виконання вироку до набрання чинності.

Рішення Вищого проступкового суду

Стаття 145.

Рішення Вищого адміністративного суду приймаються після усного обговорення та голосування. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість членів ради.

Голова ради керує процесом обговорення і голосування та голосує останнім. Він має докласти зусиль, щоб всі питання були всебічно та в повному обсязі розглянуті.

Якщо стосовно окремих питань голоси розділяться таким чином, що з'явиться багато різних думок, серед яких на користь жодної не проголосує більшість, питання розділяється на частини, а голосування буде повторюватися доти, доки за нього не проголосує більшість. Якщо в такий спосіб не буде досягнуто більшості, рішення буде ухвалено таким чином, що голоси, які найбільшою мірою засуджують обвинуваченого, додаватимуться до голосів, які є менш несприятливими, доти, поки не проголосує більшість.

Члени ради не можуть відмовитися від голосування з питань, які ставить на голосування голова ради, але член ради, який голосував за закриття проступкового провадження та залишився у меншості, не зобов'язаний голосувати за покарання. Якщо він не голосує, вважається, що він приєднався до голосів, які висловлено на підтримку обвинуваченого.

Нарада та голосування проводяться на закритому засіданні.

У приміщенні, де відбувається нарада та голосування, можуть бути присутні лише члени ради та особа, яка веде протокол.

Глава XXI

Доставляння документів і розгляд актів

Доставляння документів

Стаття 146.

Документи доставляються поштою або через органи місцевого самоврядування, або через інші органи чи організації, або через офіційного представника суду, яким було прийнято рішення, або передаються безпосередньо у приміщеннях суду.

Доставлення, як правило, здійснюється в робочий день.

Доставлення, як правило, здійснюється до квартири, робочого приміщення або на робоче місце особи, якій доставляється документ.

Стаття 147.

Запрошення з метою допиту обвинуваченого або подання за-хисту в письмовій формі, або на слухання, а також усі види рішень, від моменту доставлення яких відлічується строк подання скарги, доставляються особисто.

У такий самий спосіб особі, яка понесла збитки, доставляють-ся рішення, щодо яких від дня їх доставлення відлічується строк подання скарги.

Запрошення на усний допит або інші запрошення суд може й усно повідомити особі, яка перед ним стоїть, із зауваженням щодо наслідків нез'явлення. Таке усне запрошення вноситься в протокол, який підписує запрошена особа, окрім випадків, коли запрошення внесено в протокол про обшук. Вважається, що в та-кий спосіб було здійснено доставлення.

Документ, щодо якого в цьому законі визначено необхід-ність особистого доставлення, передається безпосередньо особі, якій він призначений. Якщо не вдасться знайти особу, якій має бути особисто доставлено документ, на тому місці, куди потрібно здійснити доставлення, особа, яка доставляє, під підпис передасть його комусь з повнолітніх членів сім'ї, який зобов'язаний його під-писати.

Якщо особа, якій має бути доставлено документ особисто, або повнолітній член його сім'ї відмовиться прийняти документ, особа, яка доставляє, зазначить на підтвердженні про доставлення день, час та причину відмови, а лист буде залишено в квартирі або при-бито до дверей особи, яка його має прийняти, і в такий спосіб вважа-ється, що доставлення документа було здійснено.

Якщо доставлення здійснюється в робочий день за місцем роботи особи, якій має бути особисто доставлено документ, а така особа не буде знаходитися на місці, доставлення може бути здій-снено шляхом передання документу особі, уповноваженій при-ймати пошту, яка зобов'язана прийняти документ, або особі, яка працює там же.

Якщо буде встановлено, що особа, якій має бути особисто до-ставлено документ, відсутня і що особи з частини 4 і 6 цієї статті через це не можуть вчасно передати документ, документ буде повер-нено із зазначенням місця перебування відсутньої особи.

**Доставлення захиснику, представнику
або уповноваженій особі**

Стаття 148.

Якщо обвинувачений має захисника, всі рішення, стосовно яких встановлено строк оскарження, доставляються захиснику, а якщо їх багато – лише одному з них.

Якщо потерпілий має законного представника або уповноважену особу, рішення з частини 1 цієї статті будуть доставлені їй, а якщо їх багато – лише одному з них.

Підписання накладної

Стаття 149.

Підтвердження про здійснене доставлення (накладну) підписує особа, яка приймає, та особа, яка доставляє.

Особа, яка приймає, на накладній власноруч зазначає день отримання. День та місяці отримання пишуться буквами та цифрами.

Якщо особа, яка приймає, неписьменна або не в змозі поставити підпис, особа, яка доставляє, підпишеться за таку особу, вкаже день отримання та зазначить, чому вона підписалася.

Якщо особа, яка приймає, відмовиться підписувати накладну, особа, яка доставляє, це зазначить на накладній та запише день передачі, що буде вважатися здійсненим доставленням.

**Доставлення документів військовим, представникам поліції
та іншим особам**

Стаття 150.

Військовим, представникам поліції, особам, які здійснюють функції охорони в установах, де виконуються судові рішення, де розміщуються особи, які позбавлені волі, а також особам, які працюють у сфері автомобільного, залізничного, водного та повітряного транспорту, документ доставляється через їх командування, організацію або безпосереднього командира, а за потребою в такий спосіб їм можуть доставлятися й інші документи.

Особам, які позбавлені волі, доставлення здійснюється через керівництво установи, в якій вони відбувають покарання.

Особам, які користуються імунітетом в Республіці Сербія, якщо міжнародні угоди не визначають інше, доставлення виконується через органи, які уповноважені вести питання міжнародного співробітництва.

Доставляння документів державним органам, юридичним особам та підприємцям

Стаття 151.

Державному органу рішення та інші документи доставляються шляхом передання їх до секретаріату.

Доставлення юридичним особам та підприємцям здійснюється шляхом вручення документа особі, уповноваженій приймати документи, а в разі якщо це неможливо – лист буде передано будь-якому працівнику, який буде знаходитися в офісному приміщенні приймаючої сторони.

Якщо особа з частини 2 цієї статті відмовлятиметься прийняти документ, особа, яка доставляє, запише на накладній день, час та причину відмови, а лист буде залишено в офісному приміщенні приймаючої сторони.

При доставленні рішень, з дня передачі яких відлічується строк, днем доставлення вважається день передачі до секретаріату або особі, наведеній у частині 2 цієї статті.

Вивішування повідомлення на дошці оголошень

Стаття 152.

Коли обвинувачений або його законний представник і потерпілий протягом проступкового провадження змінять місце свого перебування або адресу квартири, вони зобов'язані про це повідомити суд, в якому ведеться провадження.

Якщо цього не буде зроблено, а особа, яка доставляє, не може з'ясувати місце їх переселення, суд визначить, що всі подальші доставлення у провадженні будуть здійснюватися шляхом вивішування повідомлень на дошці оголошень суду, окрім випадків, коли мова йде про доставлення рішення, яким встановлюється покарання ув'язненням.

Доставлення вважається здійсненою через вісім днів після дня вивішування повідомлення на дошці оголошень суду.

Ознайомлення та копіювання документів

Стаття 153.

Особа, яка подає заяву про відкриття проступкового провадження, обвинувачений, захисник обвинуваченого, представник або уповноважена особа обвинуваченої юридичної особи, потерпілий та його законний представник мають право ознайомлюватися та копіювати документи у справі.

Ознайомлення та копіювання документів може бути дозволене й іншим особам, які мають у цьому правовий інтерес.

Коли проступкове провадження знаходиться в процесі розгляду, ознайомлення та копіювання документів дозволяє суддя, який веде проступкове провадження, а коли розгляд завершено, ознайомлюватися з документами та копіювати їх дозволяє голова суду або офіційна особа, яку він визначить.

Ознайомлення та копіювання документів може бути заборонено лише у разі, якби такими діями порушувалося правильне ведення проступкового провадження або якщо виключається публічність у провадженні.

Після закінченого провадження з вивчення доказів або закінчення усного опитування особи, яка має обґрунтований інтерес, не може бути заборонено ознайомлення з документами та їх копіювання.

На рішення щодо заборони ознайомлюватися та копіювати документи дозволяється подавати скаргу, яка не затримує виконання рішення.

Глава XXII **Відкриття проступкового провадження**

Заявник **Стаття 154.**

Проступкове провадження відкривається на основні заяви про відкриття проступкового провадження.

Заява про відкриття проступкового провадження подається уповноваженим органом або потерпілим (далі в тексті – заявник).

За заявою уповноваженої особи або відповідно до посадових обов'язків, проступкове провадження відкривається органом управління відразу після появи повідомлення про проступок.

Уповноваженими органами з частини 2 цієї статті є органи управління, уповноважені інспектори, публічний обвинувач та інші органи і організації, які мають публічні повноваження та до чийої компетенції належить безпосереднє виконання або контроль за виконанням нормативних актів, якими визначається проступок.

Потерпілий як заявник у відкритті **проступкового провадження** **Стаття 155.**

Потерпілий завжди має повноваження подати заяву про відкриття проступкового провадження, окрім випадків, коли законом

встановлено, що відкривати проступкове провадження уповноважується виключно орган зі статті 154 частини 2 цього Закону.

Потерпілий, який подав заяву про відкриття проступкового провадження, виступає як сторона у провадженні.

Якщо у випадку з частини 1 виключно уповноважений орган не подасть заяву про відкриття проступкового провадження, потерпілий може, згідно з положеннями цього закону, подати таку заяву.

Якщо заява про відкриття провадження подана уповноваженим органом до того, як за заявою потерпілого було розпочато розгляд, провадження здійснюватиметься за заявою компетентного органу про відкриття провадження.

Потерпілий, який не подав заяву про відкриття проступкового провадження, а подав відповідному публічному обвинувачеві повідомлення про проступок, може, якщо публічний обвинувач не відкриє провадження, за умов, передбачених у цьому законі, сам подати заяву про відкриття проступкового провадження.

Публічний обвинувач повинен протягом восьми днів від дня подання повідомлення про проступок письмово повідомити потерпілому про відкриття провадження.

Потерпілий може під час провадження перейняти обвинувачення від публічного обвинувача, який відмовиться від заяви про відкриття провадження. Потерпілий може залишити свою попередню заяву або її змінити.

Зміст заяви Стаття 156.

Заява про відкриття проступкового провадження подається письмово та має містити:

1. назву заявника та його адресу або особисті дані особи, яка подає заяву;
2. назву суду або органу, до якого подається заява;
3. основні дані про обвинуваченого: ім'я, імена батьків, місце та дату народження, єдиний ідентифікаційний код громадянина, рід занять, місце та адресу проживання, громадянство або назву та адресу обвинуваченої юридичної особи, а стосовно відповідальної особи юридичної особи – також посаду, яку вона обіймає у юридичної особи;
4. фактичний опис дії, з якої випливає правова характеристика проступку, час та місце вчинення проступку та інші обставини, необхідні для якомога більш точного визначення проступку;
5. нормативний акт про проступок, який слід застосувати;

6. пропозицію про докази, які треба надати, з наведенням особистих даних та адрес свідків, документів, які треба вивчити, та предметів, які є доказами у справі;

7. підпис та печатку заявника.

Коли заяву про відкриття проступкового провадження подається фізичною особою як потерпілим, заява не повинна містити інформацію про нормативний акт про проступок, положення якого слід застосувати, а також єдиний ідентифікаційний код громадянина, якого обвинувачено.

Фізична особа як потерпілий може подати заяву про відкриття проступкового провадження й усно шляхом занесення її до протоколу.

Невірно оформлена заява

Стаття 157.

Заява про відкриття проступкового провадження подається в такій кількості примірників, скільки є обвинувачених, та в одному примірнику для суду або органу управління, якщо в ньому ведеться проступкове провадження.

Якщо заява не містить всіх даних зі статті 156 цього закону або вона не подана в достатній кількості примірників, від заявника буде вимагатися у встановлений строк доповнити заяву або подати інші примірники. У разі якщо заявник у встановлений строк не виправить недоліки, вважатиметься, що він забрав заяву та заяву буде відхилено.

Строк з частини 2 цієї статті не може бути довшим за п'ятнадцять днів.

Перевірка передумов для відкриття провадження

Стаття 158.

Коли відповідний суд або орган управління отримає заяву про відкриття проступкового провадження, ним здійснюватиметься перевірка наявності передумов для відкриття проступкового провадження та прийматиметься рішення про подальший хід провадження.

Відхилення заяви

Стаття 159.

Коли суд або орган управління встановить відсутність передумов для відкриття проступкового провадження, заява про відкриття провадження відхиляється рішенням.

Передумови для відкриття проступкового провадження відсутні:

1. коли дія, описана у заяві, не є проступком,
2. коли суд або орган управління дійсно не компетентні для ведення проступкового провадження,
3. коли існують підстави, які виключають провину або відповідальність обвинуваченого за проступок,
4. коли минула давність відкриття проступкового провадження,
5. коли заяву подано некомпетентним органом або особою, яка не має повноважень,
6. коли існують інші законні причини, через які провадження не може бути відкрите.

Рішення з частини 1 цієї статті буде доставлено заявнику, а потерпілого буде повідомлено про те, що майново-правову заяву може бути задоволено у судовому порядку.

На це рішення особа, яка подала заяву про відкриття проступкового провадження, має право подати скаргу протягом восьми днів.

Стаття 160.

Якщо суд або орган управління не відхилить заяву про відкриття проступкового провадження, ухвалюється рішення або висновок про відкриття проступкового провадження.

Рішення або висновок з попередньої частини містить інформацію про особу, проти якої відкривається проступкове провадження, та правову кваліфікацію проступку. Якщо заяву подано проти більш ніж однієї особи або за кількома проступками, в рішенні має бути наведено всіх осіб та правову кваліфікацію всіх проступків. Рішення або висновок про відкриття проступкового провадження не доставляється ані заявнику, ані обвинуваченому.

На рішення або висновок з попередньої частини не дозволяється подавати скаргу.

Провадження провадиться лише щодо того проступку і стосовно того обвинуваченого, на якого поширюється рішення або висновок про відкриття проступкового провадження.

Суд та орган управління не залежать від правової кваліфікації, наведеної у заяві про відкриття проступкового провадження або висновку про відкриття проступкового провадження.

Глава XXIII

Заходи із забезпечення присутності обвинуваченого

Види заходів

Стаття 161.

Заходами, які можливо застосувати з метою забезпечення присутності обвинуваченого та успішного ведення проступкового провадження, є запрошення, приведення, порука та затримання.

При прийнятті рішення щодо того, які з наведених заходів слід застосувати, суд буде дотримуватися умов, затверджених для застосування окремих заходів, беручи до уваги те, що більш суворі міра не застосовується у разі, якщо такої ж мети можна досягнути, застосовуючи більш м'які заходи.

Приведення, поруки або затримання можуть бути встановлені лише в судовому порядку.

Запрошення обвинуваченого

Стаття 162.

Присутність обвинуваченого під час проведення дій у проступковому провадженні забезпечується шляхом його запрошення. Запрошення обвинуваченому надсилає суд та орган управління.

Обвинувачений, який має бути особисто присутній під час проведення дій у проступковому провадженні або особисто бере участь у їх виконанні, запрошується письмово.

Запрошення здійснюється шляхом доставлення закритого письмового повідомлення, яке містить: назву суду або органу управління, власне ім'я обвинуваченого, назву проступку, у вчиненні якого він обвинувачений, місце, куди обвинувачений має з'явитися, день і час, коли обвинувачений має з'явитися, зазначення про те, що він запрошується як обвинувачений, офіційна печатка та підпис судді або офіційної особи, яка запрошує.

У документі, яким запрошується обвинувачений, зазначається, чи він має бути особисто присутній з метою надання відповідей, чи може дати пояснення для захисту в письмовій формі.

Коли обвинувачений запрошується вперше, до запрошення йому обов'язково додається примірник заяви про відкриття проступкового провадження.

Коли обвинувачений запрошується вперше, в запрошенні йому повідомляється про право на захист та про те, що захисник може бути присутній під час опитування.

Коли обвинувачений запрошується особисто, оскільки його

особиста присутність є необхідною, в запрошенні зазначається, що в разі нез'явлення він буде примусово приведений.

Якщо для з'ясування фактичного стану присутність обвинуваченого не вимагається, у запрошенні зазначається, що в разі нез'явлення рішення буде прийняте без його заслуховування.

Положення цієї статті в такий самий спосіб будуть застосовуватися і до представників обвинуваченої юридичної особи.

Приведення обвинуваченого **Стаття 163.**

Якщо обвинувачений, якого було викликано у встановлений спосіб, не відгукнеться на виклик, а свою відсутність не підтвердить вагомими причинами, або якщо доставлення виклику неможливо було здійснити у встановлений спосіб, а з обставин ясно випливає те, що обвинувачений уникає отримання виклику, його приведення може бути встановлено лише в судовому порядку, якщо його присутність є необхідною для з'ясування фактичного стану.

Приведення обвинуваченого може бути встановлено лише у випадку, якщо у виклику було вказано, що його буде примусово приведено у випадку нез'явлення за викликом.

Якщо представник обвинуваченої особи, якого було запрошено у встановленому порядку, не відреагує на виклик, а свою відсутність не виправдає поважними причинами, буде погоджено його приведення.

Орган управління, уповноважений на ведення проступкового провадження, не може встановити приведення обвинуваченого, але може вимагати від суду ухвалити його приведення.

Наказ про приведення **Стаття 164.**

Наказ про приведення видається письмово. Наказ має містити: ім'я обвинуваченого, якого має бути приведено, підставу наказу про приведення, офіційну печатку та підпис судді, який видає наказ про приведення.

Наказ про приведення виконує уповноважений поліцейський службовець.

Особа, якій доручено виконання наказу, вручає наказ обвинуваченому або представнику обвинуваченої юридичної особи та запрошує його з ним піти. Якщо запрошений відмовиться від цього, його буде приведено примусово.

Проти представників поліції або охорони інституції з вико-

нання покарань не буде видаватися наказ про приведення, натомість від командування або установи буде вимагатися їх приведення. Витрати на приведення покладаються на особу, яку приводять.

Приведення особи, яка вчинила проступок

Стаття 165.

Уповноважені службовці поліції можуть і без наказу судді привести особу, яку було затримано під час вчинення проступку:

- якщо особу не може бути встановлено або існує потреба перевірки особи,
- якщо не встановлено її місце перебування або проживання,
- якщо відповідальності за проступок можна уникнути шляхом від'їзду за кордон,
- якщо приведенням запобігається подальше вчинення проступку.

Приведення особи, яка вчинила проступок, у випадках з частини 1 цієї статті має бути здійснено невідкладно.

Якщо у випадках з частини 1 цієї статті особа, яка вчинила проступок, затримана під час вчинення проступку і не може бути невідкладно приведена до суду, а існують підстави підозрювати, що вона втече, або є небезпека продовження вчинення проступку, уповноважений службовець поліції може затримати суб'єкта діяння не більше ніж на двадцять чотири години.

У випадках з частини 3 цієї статті уповноважений поліцейський службовець повинен невідкладно повідомити про затримання особу, яку визначить затриманий, а також дипломатично-консульського представника держави громадянства або представника відповідної міжнародної організації, якщо йдеться про біженця або особу без громадянства.

Затримання обвинуваченого

Стаття 166.

У проступковому провадженні обвинувачений може бути затриманий за рішенням суду у таких випадках:

1. якщо не можна визначити його особистість або місце перебування чи проживання, а існує підстава підозрювати його втечу;
2. якщо з від'їздом за кордон особа може уникнути відповідальності за проступок, щодо якого застосовується покарання ув'язненням;
3. якщо особу затримано під час вчинення проступку, а затримання є необхідним з метою запобігання подальшому вчиненню проступку.

Орган управління, компетентний у веденні проступкового провадження, не може ухвалити рішення про затримання, але може звернутися до суду щодо ухвалення рішення про затримку, продовження його дії або скасування затримання.

Наказ про затримання

Стаття 167.

Про затримання обвинуваченого суддя, який веде проступкове провадження, видає наказ, у якому наводяться день і час, коли наказується здійснити затримання, а також законні підстави затримання. Затримання не може тривати більше 24 годин.

З наказом про затримання обвинувачений ознайомлюється під розпис.

Затриманому обвинуваченому буде невідкладно дозволено повідомити про затримання особу за його вибором, а також дипломатично-консульського працівника держави, громадянином якої він є, або представника відповідної міжнародної організації, якщо мова йде про біженця або особу без громадянства, або захисника, якщо захисник не був присутній при його допиті.

Затримання осіб під дією алкоголю або інших наркотичних речовин

Стаття 168.

Особа під дією алкоголю або інших наркотичних речовин, яку було помічено під час вчинення проступку, може за наказом суду або уповноваженого поліцейського службовця бути затримана, якщо існує небезпека продовження вчинення проступку.

Затримання особи у випадку з частини 1 цієї статті може тривати до досягнення тверезого стану, але не довше ніж дванадцять годин.

Якщо особа з частини 1 цієї статті є водієм транспортного засобу з двигуном та має 1,2 г/кг або більше вмісту алкоголю в крові або перебуває під впливом інших наркотичних речовин, її затримання є обов'язковим.

Затримання є обов'язковим також у разі, якщо особа з частини 1 цієї статті відмовиться скласти тест на предмет вмісту алкоголю або інших наркотичних речовин. Якщо це можливо, у випадку з частини 1 суддя повідомить про затримання членів сім'ї затриманої особи або інших осіб, які вповноважені опікувати малолітнього, у разі якщо встановлено його затримання.

Передумови для поруки

Стаття 169.

Коли проступкове провадження відкрите проти обвинуваченого, який не має постійного місця проживання в Республіці Сербія або який тимчасово перебуває за кордоном, а також в інших випадках, коли існує небезпека, що особа втечею може уникнути відповідальності, дозволяється вимагати, щоб вона особисто, або хтось інший за неї, поручилася за те, що до завершення проступкового провадження особа не втече, а також вимагати, щоб сам обвинувачений пообіцяв, що він не буде приховуватися і не буде залишати місце свого перебування без погодження.

Порука не може бути визначена до того, як обвинувачений буде допитаний, або без його згоди.

Після визначення поруки суд, який веде проступкове провадження, буде вимагати від обвинуваченого визначити свого уповноваженого або особу, уповноважену приймати документи.

Зміст та розмір поруки

Стаття 170.

Порука завжди визначається в грошовому еквіваленті.

Порука є заставою грошей в готівці, цінних паперів, дорогоцінностей або іншого рухомого майна високої вартості, яке можна легко обміняти на гроші та зберігати, або особистим зобов'язанням одного або більше громадян у разі втечі обвинуваченого сплатити затверджений розмір поруки.

Розмір поруки визначається згідно з найвищим розміром грошового покарання, встановленого за проступок, щодо якого ведеться провадження.

Якщо проти обвинуваченого ведеться провадження за кількома проступками, порука визначається до рівня покарання, яке може визначатися за проступки за кількома статтями.

У випадках з частинах 3 і 4 цієї частини порука може бути збільшена на суму поданої майново-правової заяви потерпілого.

Розмір поруки визначає суддя, який веде проступкове провадження, відповідно до важкості проступку, рівня завданої шкоди, особистих і сімейних обставин та майнового стану обвинуваченого.

Орган управління, уповноважений на ведення проступкового провадження, не може визначити розмір поруки, але може звернутися з проханням щодо визначення до суду.

Порука у разі виїзду закордон

Стаття 171.

Якщо проступок було вчинено особою, яка не має місця проживання в Республіці Сербія та бажає залишити її територію до набрання судовим рішенням чинності, за пропозицією обвинуваченого може бути визначено поруку незалежно від умов частини 1 статті 169, причому розмір поруки не перевищує розміру найвищого грошового покарання за проступок, щодо якого ведеться провадження, та збільшується на розмір поданої майново-правової заяви потерпілого.

Залишення території Республіки Сербія та порука

Стаття 172.

Якщо обвинувачений втече або залишить територію Республіка Сербія, рішенням буде визначено, що цінність, яку надано як поруку, буде внесено як дохід до бюджету Республіки Сербія.

Провадження щодо поруки

Стаття 173.

Як правило, порука затримується до ухвалення чинного вироку.

Якщо було прийнято чинний вирок про закриття проступкового провадження, заставлена порука повертається.

Якщо покараний після набрання вироком чинності не сплатить збитки або витрати проступкового провадження, встановлена сума буде виплачена з заставленої поруки, а якщо заставлена сума є недостатньою, з неї першочергово буде сплачено суму збитку.

Якщо покараний не сплатить грошового покарання або затверджену суму вилученої майнової користі, після сплати збитків та витрат проступкового провадження виплачуватиметься грошове покарання або затверджений розмір майнової користі.

Якщо покараний не почне відбувати покарання ув'язненням або захисного заходу, залишок порук буде утримано повною мірою та занесено як дохід державного бюджету Республіки Сербія.

Затримання паспорту для виїзду за кордон

Стаття 174.

Суд може вилучити паспорт обвинуваченого для виїзду за кордон до виконання вироку суду в разі, якби особа, яка визнана винуватою і місце проживання якої знаходиться за кордоном, мо-

гла втекти та таким чином зашкодити виконанню судового вироку, покинувши територію Республіки Сербія.

Про вилучення паспорту для виїзду за кордон видається довідка.

Орган, уповноважений на ведення проступкового провадження, не може ухвалити вилучення паспорту для виїзду за кордон, проте може звернутися з таким проханням до суду.

Глава XXIV **Заслуховування обвинуваченого**

Спосіб заслуховування **Стаття 175.**

Обвинувачений, як правило, заслуховується усно.

Обвинувачений може бути заслуханий за відсутності захисника, якщо, незважаючи на попередження про слухання, захисник відсутній, або якщо для першого слухання обвинувачений не забезпечив собі захисту. Заяви обвинуваченого про причини відсутності захисника заносяться до протоколу. На підставі суджень обвинуваченого, який не був попереджений про право взяти захисника за власним вибором або бути заслуханим у присутності захисника, не може засновуватися рішення.

Коли обвинувачений заслуховується вперше, у нього запитують його власне ім'я, прізвисько, якщо таке є, ім'я одного з батьків, місце та день народження, громадянином якої країни він є, рід занять, адресу проживання та роботи, сімейний стан, ступінь професійної підготовки, матеріальний стан, чи був він на строковій службі або чи має звання офіцера запасу, чи перебуває на військовому обліку та при якому військовому органі, чи був засуджений або покараний за проступок і за що, чи проти нього ведеться карне чи проступкове провадження, а якщо він є малолітнім, хто є його законним представником.

Після отримання даних про особу обвинуваченого повідомляють, у чому його обвинувачують, та запрошують повідомити, що він може навести на свій захист.

Під час заслуховування обвинуваченому надається можливість безперешкодно висловитися про всі обставини, які його обтяжують, та повідомити про всі факти, які свідчать на користь захисту.

Якщо обвинувачений не відповідатиме або не відповідь на поставлене питання, його повідомляють, що він ускладнює таким

чином збирання доказів на свій захист.

Коли обвинувачений закінчує промову, йому ставлять запитання, якщо необхідно заповнити прогалини або роз'яснити суперечливі чи незрозумілі моменти з його виступу.

Положення щодо заслуховування обвинуваченого відповідно будуть застосовуватися і при заслуховуванні представника обвинуваченої юридичної особи.

Повага до особи обвинуваченого

Стаття 176.

Обвинувачений заслуховується з повною повагою до його особи.

Стосовно обвинуваченого не можуть застосовуватися методи сили, загрози, обману, обіцянок, шантажу, виснаження або інші подібні методи з метою отримання його заяви, зізнання чи дії, яка була б проти нього використана як доказ.

Письмовий захист

Стаття 177.

Якщо суд або орган, який веде проступкове провадження, дійде висновку, що безпосереднє усне заслуховування не потрібне з огляду на значення проступку та наявні дані, він може запросити обвинуваченого дати свідчення на свій захист у письмовій формі. У такому разі обвинувачений може здійснити захист письмово або особисто з'явитися чи бути заслуханим усно.

Стаття 178.

Коли обвинувачений має місце перебування або проживання поза межами територіальної компетенції суду або органу управління, який веде провадження, за запитом цього суду або органу управління він може бути заслуханий в суді або органі управління, на території компетенції якого обвинувачений перебуває або має місце проживання.

Очна ставка

Стаття 179.

Між обвинуваченим та свідком або іншими співобвинуваченими може бути проведено очну ставку, якщо їх висловлювання не збігаються щодо важливих фактів і таку розбіжність не можна роз'яснити в інший спосіб.

Особі, між якими проводиться очна ставка, стають одна напроти одної, і від них вимагається поновити одна одній свої ви-

словлювання про кожну спірну обставину та обговорити істинність таких висловлювань. Хід очної ставки та заяв, які в остаточному підсумку дали особи, між якими проводилася очна ставка, суд або орган управління занесе в протокол.

Опитування через посередника

Стаття 180.

Якщо обвинувачений є глухим, йому задаються питання в письмовій формі, а якщо він німий – його запрошують дати письмові відповіді. Якщо опитування не можна здійснити в такий спосіб, тоді як посередник запрошується особа, яка допоможе порозумітися з обвинуваченим.

Глава XXV

Заслуховування свідків

Статус свідка

Стаття 181.

Як свідки запрошуються особи, які ймовірно зможуть надати інформацію про проступок та суб'єкта діяння або інші важливі обставини. Потерпілий може бути заслуханий як свідок.

Обов'язок свідчення

Стаття 182.

Кожна особа, яка запрошується як свідок, повинна відгукнутися на запрошення та повинна дати свідчення, якщо цим законом не передбачено інше.

Потерпілий не може заслуховуватися як свідок.

Виклик свідків

Стаття 183.

Свідку доставляється письмовий виклик, в якому зазначаються власне ім'я та рід занятя запрошеного, час та місце з'явлення, предмет проступку, щодо якого він запрошений, зазначається його запрошення як свідка та звертається увага про наслідки невинного нез'явлення.

Запрошення потерпілого як свідка зазначається у виклику.

Малолітня особа, якій не виповнилося шістнадцяти років, запрошується як свідок через законного представника або опікуна, окрім випадків, якщо це неможливо з огляду на терміновість провадження або через інші обставини.

Свідки, які у зв'язку з віком, хворобою або важкими тілесними вадами не можуть з'явитися за запрошенням, можуть бути заслухані у власній квартирі.

Заборона свідчення

Стаття 184.

Не можуть бути заслуханими як свідки:

1. особа, яка б своїм свідченням могла порушити обов'язок збереження професійної або військової таємниці, поки відповідний орган не звільнить її від такого обов'язку;
2. захисник обвинуваченого про те, що обвинувачений йому як своєму захиснику довірчо повідомив, окрім випадків, коли цього вимагає сам обвинувачений.

Звільнення від обов'язку давати свідчення

Стаття 185.

Від обов'язку давати свідчення звільнені:

1. шлюбний партнер обвинуваченого;
2. прямі кровні родичі обвинуваченого, родичі бічної лінії другого та третього ступеню споріднення включно, а також родичі по лінії дружини та чоловіка до другого ступеню включно;
3. усиновлена особа або усиновитель обвинуваченого;
4. релігійний сповідник про те, що йому обвинувачений повідомив на сповіді.

Суддя, який веде провадження, повинен повідомити осіб з частини 1 цієї статті перед їх заслуховуванням або як тільки стане відомим ступінь зв'язку з обвинуваченим, про те, що вони не мусять давати свідчення. Попередження та відповідь заносяться до протоколу.

Малолітня особа, яка з огляду на вік та психічний розвиток не здатна зрозуміти значення права про звільнення від обов'язку давати свідчення, не може бути заслухана як свідок, окрім випадків, коли сам обвинувачений цього вимагає.

Особа, яка має підстави відмовитися давати свідчення щодо одного зі обвинувачених, звільнена від обов'язку свідчити і щодо інших обвинувачених, якщо його свідчення за своїм характером не можуть стосуватися лише інших обвинувачених.

Наслідки порушення права свідчити

Стаття 186.

Якщо як свідка було заслухано особу, яка не може виступати як свідок (стаття 184 цього закону) або особу, яку звільнено від

обов'язку давати свідчення (стаття 185 цього закону), а щодо цього не було зроблено попередження або особа чітко не відмовилася від такого права; або якщо попередження або відмова не внесені до протоколу; або якщо заслухано малолітнього, який не може усвідомити значення права бути звільненим від обов'язку свідчити; або якщо висловлення свідка були отримані з застосуванням силових методів, загрози або інших заборонених заходів, на такому висловленні свідка не може засновуватися рішення.

Обмеження у наданні відповіді на окремі питання
Стаття 187.

Свідок не зобов'язаний давати відповіді на окремі питання, якщо існує ймовірність, що цим він міг би себе або свого близького родича осоромити, заподіяти значну матеріальну шкоду або піддати карній відповідальності.

Спосіб заслуховування свідків
Стаття 188.

Свідок заслуховується в суді або органі управління, який веде проступкове провадження, а якщо свідок має місце проживання або перебування поза його територіальною компетенцією, він може бути заслуханий в суді або органі управління, на території компетенції якого свідок проживає чи перебуває.

Свідки заслуховуються окремо та за відсутності інших свідків. Свідок повинен давати усні відповіді.

Перед свідченням свідка його має бути попереджено про обов'язок говорити істину та заборону будь-що приховувати, а після цього його має бути попереджено про карну відповідальність за надання неправдивих свідчень. Свідок попереджається про те, що він не мусить давати свідчення у разі існування обставин, зазначених у статті 185 цього закону, причому таке попередження заноситься до протоколу.

Після цього свідка питають про його ім'я, ім'я батька, вік, місце народження, місце проживання, рід занять та його відносини зі обвинуваченим та потерпілим.

Після загальних питань свідка запрошують висловитися щодо всіх відомих йому обставин стосовно предмета розгляду, а після цього йому ставлять питання з метою перевірки, доповнення та роз'яснення.

Свідка завжди питатимуть про джерело того, про що він свідчить.

Якщо свідок є глухим або німим, він буде опитаний в спосіб, передбачений статтею 180 цього закону.

Очна ставка свідків

Стаття 189.

Очну ставку може бути проведено між свідками у разі, якщо їх свідчення щодо важливих фактів не збігаються. Особи, між якими проводиться очна ставка, окремо заслуховуватимуться про кожну обставину, свідчення щодо якої розходяться між собою, а їх відповіді заносяться до протоколу.

Одночасно може бути проведено очну ставку лише двох свідків.

До проведення очної ставки свідків застосовуються положення статті 179 частини 2 цього закону.

Нез'явлення та відмова свідчити

Стаття 190.

Якщо свідок, якого було запрошено за встановленими правилами, не з'явився, а своє нез'явлення не виправдав поважними причинами, або без погодження чи поважної причини залишив місце, де мав бути заслуханим, може бути видано наказ про його примусове приведення, а також грошове покарання в розмірі до 500,00 динарів.

Положення про приведення обвинуваченого (стаття 163 цього закону) за аналогією застосовуються і до приведення свідків.

Якщо свідок з'явиться та, оскільки він попереджений про наслідки, не буде свідчити без законної підстави, він може бути покараний на суму до 500,00 динарів, а якщо і після цього він відмовиться свідчити, на нього може бути накладено грошове покарання до 2 000,00 динарів.

Рішення про призначення грошового покарання на свідка заноситься до протоколу.

Скарга на рішення про призначення грошового покарання не затримує виконання рішення.

Якщо свідок погодиться свідчити відразу після повідомлення про покарання, винесене рішення буде вважатися недійсним.

Якщо з причин, наведених у частинах 1 і 3 цієї статті, з'явилися витрати провадження, на свідка можуть бути покладено зобов'язання щодо сплати таких витрат.

У разі якщо покарана особа не сплатить грошового покарання або витрати на провадження, вони будуть сплачуватися примусово.

Глава XXVI
Обстеження та експертиза

Обстеження

Стаття 191.

Якщо для підтвердження або роз'яснення якогось важливого факту потрібно здійснити особистий та безпосередній огляд суддею, який веде проступкове провадження, тоді проводиться обстеження.

Обстеження може бути здійснено також у присутності експерта.

Суддя, який веде проступкове провадження, визначить осіб, які запрошуються бути присутніми під час обстеження.

Про обстеження складається протокол. У протокол вноситься назва суду або органу управління, який здійснює обстеження, інформація про присутніх осіб, результати обстеження та інші важливі факти.

Експертиза

Стаття 192.

Потреба здійснення експертизи визначається тоді, коли для підтвердження або оцінки якогось важливого факту необхідно здійснити додатковий аналіз або отримати висновок особи, яка може дати професійну оцінку.

Експертиза призначається письмовим наказом суду або органу управління, який веде проступкове провадження. У наказі зазначається щодо яких фактів здійснюється експертиза і хто її здійснює. Як правило, визначається один експерт, а якщо експертиза є складною – два або більше експертів.

Проведення експертизи може бути доручено компетентній спеціальній установі, державному органу або спеціалісту, переважно з числа судових експертів, занесених до відповідного списку, а інші органи або особи можуть бути визначені лише у разі небезпеки затягування, якщо постійні експерти не мають такої можливості або якщо цього вимагають інші обставини.

Особи, які не можуть виступати експертами

Стаття 193.

Експертом не може виступати особа, яка не може бути заслухана як свідок (стаття 184 цього закону) або особа, яку звільнено від виконання обов'язків (стаття 185 цього закону), а також особа, потерпіла внаслідок проступку, а якщо така особа виступає експертом, на його аналізі та висновках не може засновуватися вирок.

Перед початком експертизи обвинуваченому та потерпілому повідомляється ім'я експерта.

Вимога про зміну експерта

Стаття 194.

Обвинувачений, заявник або потерпілий можуть вимагати змінити експерта.

Хід експертизи

Стаття 195.

Перед початком експертизи експерт закликається до уважного розгляду предмету експертизи, точного описання всього, що ним помічено та знайдено, а також висловлення своєї думки неупереджено та згідно з законами науки або мистецтва. Він особливо попереджається про карну відповідальність за надання неправдивих свідчень.

Стаття 196.

Експерту можуть надаватися роз'яснення, а також йому може дозволятися й ознайомлення з документами. На його вимогу можуть виводитися нові докази з метою з'ясування обставин, які є важливими для експертизи.

Експерт оглядає предмети експертизи у присутності судді, який веде проступкове провадження, та особи, яка веде протокол, окрім випадків, коли для експертизи потрібно здійснити тривале обстеження або обстеження здійснюється в установах або державному органі, або якщо цього вимагають обставини моралі.

Якщо існує сумнів, що обвинувачений страждає на психічну хворобу, яка виключає його корисливість, призначається психіатрична експертиза.

Результати аналізу та висновок експерта

Стаття 197.

Результати аналізу та висновок, експерт, як правило, дає письмово протягом строку, який йому визначить суддя або службова особа, яка веде проступкове провадження.

Як виняток, експерту може буде дозволено дати усний висновок з оформленням протоколу. Незгода або неясність щодо результатів аналізу та висновку експерта роз'яснюються шляхом його заслуховування або шляхом повторення експертизи тим самим або іншим експертом.

Покарання експерта

Стаття 198.

Особа, яку запрошено експертом, повинна погодитися бути експертом та надати результати аналізу і висновки.

Якщо експерт, якого запрошено у встановлений спосіб, не з'явиться, а свою відсутність не виправдає поважною причиною, або якщо з неповажних причин відмовиться провести експертизу, йому може бути наказано сплатити за спричинені витрати, а також покарано грошовим покаранням від 500,00 до 2 000,00 динарів.

Рішення про грошове покарання заноситься до протоколу.

Скарга проти рішення про покарання експерта не відкладає виконання рішення.

У разі якщо експерт не сплатить виголошеного грошового покарання, його буде стягнуто примусово.

Якщо експерт погодиться здійснити експертизу відразу після повідомлення про накладення грошового покарання, виголошене рішення втрачає чинність.

Стаття 199.

Положення цього закону, які поширюються на експертів, застосовуються за аналогією і до посередників.

Глава XXVII

Обшук приміщень і осіб

Підстави для обшуку

Стаття 200.

Квартира та інші приміщення, а також особи, можуть піддаватися обшуку лише в разі вчинення важких проступків, якщо існує ймовірність, що в квартирі, інших приміщеннях, речах або у окремих осіб може бути знайдено предмет або сліди, які б могли бути важливими в ході проступкового провадження, або при обшуку квартири або інших приміщень буде затримано обвинуваченого.

Обшук осіб, приміщень та речей, які належать особам, які користуються імунітетом згідно з нормами міжнародного права, не дозволяється.

Наказ про здійснення обшуку

Стаття 201.

Здійснення обшуку дозволяється лише за письмовим наказом суду.

Наказ про обшук вручається перед початком обшуку особі, у якої або щодо якої буде здійснено обшук. При обшуку особу, якої стосується постанова про обшук, запрошують добровільно видати особу або предмети, які розшукуються.

Наказ про обшук виконують органи внутрішніх справ.

Спосіб здійснення обшуку

Стаття 202.

При обшуку присутні два повнолітніх громадянина.

Утримувач квартири або приміщення запрошується бути присутнім при обшуку, а якщо він відсутній, один з дорослих членів сім'ї або сусід запрошується бути присутнім при обшуку.

Обшук у приміщенні юридичних осіб може виконуватися лише за присутності представників такої юридичної особи.

Обшук особи жіночої статі здійснюється посадовою особою тієї самої статі або іншою жінкою, якій може бути довірено здійснення обшуку.

Закриті приміщення, меблі або інші речі відкриваються із застосуванням сили лише у випадку, якщо їх утримувач або його уповноважена особа відсутня або не бажає їх добровільно відчиняти. При цьому непотрібних пошкоджень слід уникати.

Протокол про обшук

Стаття 203.

Про кожний обшук квартири, приміщення або особи складається протокол, в якому зазначається наказ, на підставі якого здійснюється обшук, описання приміщень або осіб, яких було обшукано, а також осіб чи предметів або слідів, які було знайдено.

Протокол підписується особою, у якої здійснено обшук або яку обшукано, та осіб, присутність яких є обов'язковою.

Особі, у якої здійснено обшук або яку обшукано, видається копія протоколу.

Поводження зі знайденими предметами

Стаття 204.

Якщо під час обшуку буде знайдено предмети, які використовувалися при вчиненні проступку або отримані в результаті проступку, або предмети, що можуть стати доказами у проступковому провадженні, такі предмети тимчасово вилучаються.

Тимчасове вилучення предметів

Стаття 205.

Предмети, які відповідно до цього закону можуть вилучатися, можуть бути також тимчасово вилучені і до винесення вироку.

Тимчасове вилучення предметів дозволяється лише письмовим наказом суду.

Законом можуть бути уповноважені також службові особи інспекційних органів, службовці митних органів та уповноважені поліцейські службовці на тимчасове вилучення предметів з частини 1 цієї статті у випадках, коли при виконанні службових обов'язків вони дізнаються про вчинення проступку. Наведені органи повинні невідкладно повідомити суд про тимчасове вилучення предметів та піклуватися про збереження таких предметів, якщо законом не передбачено інше.

Особі, у якої вилучаються предмети, видається довідка, в якій дається точне описання вилучених предметів.

Якщо йдеться про предмети, які схильні до зіпсування або якщо їх збереження вимагає неспівмірних витрат, суд вирішуватиме про продаж таких предметів, а отримані гроші передаються на збереження до банку або іншої фінансової установи.

Провадження з тимчасово вилученими предметами

Стаття 206.

Тимчасово вилучені предмети або гроші, отримані в результаті продажу предметів, повертаються власнику, якщо проступкове провадження буде закрите, окрім випадків, коли цього вимагають інтереси загальної безпеки або засади моралі, про що видається окреме рішення.

Якщо власник невідомий і навіть протягом одного року від дня оприлюднення оголошення ніхто не зголоситься щодо предмета або коштів, отриманих внаслідок продажу предмета, приймається рішення про те, що предмет стає державною власністю або гроші заносяться до бюджету Республіки Сербія. Цим не порушується право власника у судовому порядку вимагати передачу предмета або грошей.

Глава XXVIII

Слухання

Відмова від присутності на слуханні

Стаття 207.

На слухання запрошуються обвинувачений та його захисник,

потерпілий, особа, яка подала заяву про відкриття провадження, і інші учасники провадження. Якщо обвинувачений є юридичною особою, на слухання запрошується представник юридичної особи.

У запрошенні на слухання до відома обвинуваченого доводиться те, що у разі відсутності реагування на запрошення буде наказано його приведення.

Якщо обвинувачений, запрошений у встановлений спосіб, на слухання не з'явиться, а своє нез'явлення не пояснить поважними обставинами, суд відкладе слухання та видасть наказ про приведення, у разі якщо відсутні підстави провести слухання і без присутності обвинуваченого.

Нез'явлення обвинуваченого

Стаття 208.

Суд може ухвалити рішення про проведення слухань за відсутності обвинуваченого, якого було запрошено, якщо його заслухано, а суддя дійде висновку, що його присутність не є обов'язковою для правильного з'ясування фактичного стану. За аналогічних умов слухання може бути проведено і за відсутності запрошеного у встановлений спосіб представника або захисника обвинуваченої юридичної особи.

Слухання можуть проводитися і без присутності заявника.

Слухання відбудуться і якщо запрошений за встановленими правилами захисник обвинуваченого не з'явиться.

Публічність

Стаття 209.

Слухання є відкритими.

Суддя, який веде простуковке провадження, може ухвалити рішення про недопущення громадськості до всіх слухань або до однієї їх частини, якщо цього вимагають загальні інтереси або міркування моралі.

Якщо провадження проводиться проти малолітньої особи, слухання є закритими.

У випадку з частини 2 і 3 цієї статті суддя звертає увагу осіб, які присутні на закритих слуханнях, що вони повинні не розповсюджувати інформацію, яку дізналися під час слухань, та попереджає, що оприлюднення закритої інформації тягне за собою карну відповідальність.

Хід слухань

Стаття 210.

Слухання починаються з повідомлення основного змісту заяви про відкриття проступкового провадження. Після перевірки присутності запрошених осіб починається опитування обвинуваченого, а якщо обвинувачений є юридичною особою та відповідальною особою юридичної особи, першим заслуховується представник юридичної особи, а після нього відповідальна особа. Після заслуховування обвинуваченого починається подання доказів шляхом заслуховування свідків та експертів, а також подання інших доказів.

Порядок подання доказів затверджується суддею.

Про дії в ході слухань укладається протокол, до якого заноситься весь хід слухань.

Протокол про слухання підписується суддею та особою, яка веде протокол.

Право сторін під час слухань

Стаття 211.

Заявник, обвинувачений та його захисник, представник та захисник юридичної особи, а також потерпілий мають право під час слухань подавати докази та вносити інші пропозиції, а після надання дозволу суддею, який веде провадження, ставити питання особам, які заслуховуються.

Уповноважений представник заявника має право в ході слухань змінити зміст заяви.

У випадку з частини 2 цієї статті суддя своїм рішенням відкладає слухання, щоб обвинувачений ознайомився зі зміною змісту заяви для підготовки до захисту.

Після закінчення процесу подання доказів сторони та захисник можуть виголосити кінцеву промову, в якій оцінять подані докази. Останнє слово завжди надається обвинуваченому або представнику обвинуваченої юридичної особи.

Якщо суддя вирішить, що слухання не слід відкладати через доповнення провадження або через підготовку обвинуваченого до захисту обвинуваченого через змінений зміст заяви, він закриє слухання та може виголосити вирок та оприлюднити вирок з коротким наведенням причин.

Коли у випадку з частини 5 цієї статті, обвинувачений та заявник заявлять, що вони не вимагають надання письмово виголошеного вироку і не будуть подавати скарги, обвинуваченому вручається, а заявнику доставляється лише копія вироку.

Глава XXIX
Забезпечення порядку

Заходи щодо забезпечення порядку
Стаття 212.

Обов'язком судді або службової особи, яка в органі управління веде проступкове провадження, є докласти зусиль для забезпечення порядку під час здійснення дій у проступковому провадженні.

Якщо обвинувачений, його захисник, уповноважений, потерпілий, законний представник, свідок, експерт, перекладач або інша особа, яка є присутньою під час дій у проступковому провадженні, порушує порядок або не підкоряється наказам про забезпечення порядку, суддя робить попередження. Якщо попередження не дасть результатів, можливим є наказ про виведення обвинуваченого, а також виведення або покарання грошовим покаранням від 1 000,00 до 3 000,00 динарів інших осіб. Рішення судді або офіційної особи, які стосуються охорони порядку, заносяться до протоколу.

Уповноваженому або захиснику, які після покарання далі порушуватимуть порядок, може бути заборонено подальше представлення інтересів або захист.

Якщо покарана особа не сплатить затвердженого грошового покарання у встановлений строк, грошове покарання буде сплачене примусово.

Скарга на рішення про покарання з частини 2 цієї статті не затримує виконання рішення.

Щодо інших рішень, які стосуються забезпечення порядку та керування провадженням, скарга не дозволяється.

Глава XXX

Зупинення провадження
Стаття 213.

Суддя або службова особа, яка в органі управління веде проступкове провадження, приймає рішення про закінчення провадження:

1. якщо невідоме місце перебування обвинуваченого або якщо він у розшуку, або взагалі недосяжний для державних органів, або перебуває за кордоном на невизначений час;
2. якщо обвинувачений перебуває в стадії тимчасової психічної хвороби або тимчасового розладу психіки;
3. якщо за цю саму дію проти обвинуваченого розпочато карне

провадження, коли переривання триває до ухвалення чинного судового рішення в карному провадженні.

До того як провадження буде перервано, збираються всі можливі докази про проступок та відповідальність обвинуваченого.

Провадження продовжиться, коли буде усунуто перешкоди, що спричинили зупинення.

Про зупинення та продовження провадження повідомлятиметься заявник, а про проступкове провадження у сфері митної, зовнішньоторговельної та валютної діяльності – потерпілий.

Глава XXXI

Вирок

Прийняття вироку

Стаття 214.

Проступкове провадження закінчується прийняттям вироку про засудження чи виправдання або ухвалення рішення про припинення провадження.

Вирок або рішення буде прийнято протягом восьми днів від дня завершення всіх дій у проступковому провадженні, які передують ухваленню вироку або рішення.

Вирок або рішення засновуються на наданих доказах або фактах, які було з'ясовано в провадженні.

Поняття об'єкту та суб'єкту

Стаття 215.

Рішення у проступковому провадженні стосується лише особи, яка обвинувачується заявою про відкриття проступкового провадження, і лише проступку, який є предметом поданої заяви.

Суд або орган управління, який веде проступкове провадження, не обмежений пропозиціями та оцінкою щодо правової кваліфікації проступку.

Стаття 216.

Рішення, яким закривається проступкового провадження, приймається після того, як буде встановлено:

1. що проступкове провадження проводилося без заяви, тобто особа, яка подала заяву про ведення проступкового провадження, не була уповноважена подавати заяву;
2. що суд або орган управління дійсно не є компетентним для ведення проступкового провадження;

3. що стосовно обвинуваченого вже прийняте чинне рішення у проступковому провадженні або проступкове провадження чинним рішенням суду відхилено, але не з причини некомпетентності суду;

4. що обвинувачений у карному провадженні або провадженні стосовно економічних проступків визнаний винуватим за таку саму дію, яка має ознаки проступку;

5. що обвинувачений користується дипломатичним імунітетом;

6. що минув строк давності для ведення проступкового провадження;

7. що обвинувачений в ході проступкового провадження помер або обвинувачена юридична особа перестала існувати;

8. що уповноважена на подання заяви особа відкликала заяву про відкриття проступкового провадження до набрання рішенням чинності.

Проступкове провадження закривається і в інших випадках, визначених законом.

У підставах рішення коротко зазначаються причини у зв'язку, з якими провадження закривається, та посилення на підставу, згідно з якою це зроблено.

Прийняття вироку, яким обвинувачений визнається винуватим

Стаття 217.

Вирок, яким обвинувачений визнається винуватим у вчиненні проступку, приймається тоді, коли в проступковому провадженні встановлено наявність проступку та відповідальність обвинуваченого за такий проступок.

Прийняття вироку, яким обвинувачений визнається невинуватим

Стаття 218.

Вирок, яким обвинувачений визнається невинуватим, суд приймає у випадках:

1. якщо дія, в який він обвинувачується, згідно з нормативним актом не є проступком;

2. якщо існують обставини, які виключають притягнення до проступкової відповідальності обвинуваченого;

3. якщо не доведено, що обвинувачений вчинив проступок, у зв'язку з яким проти нього подано заяву про відкриття проступкового провадження.

Зміст резолютивної частини вироку, яким обвинувачений визнається винуватим у вчиненні проступку

Стаття 219.

Якщо обвинувачений визнається винуватим у проступку, резолютивна частина вироку містить дані про:

1. проступок, у вчиненні якого обвинувачений визначається винуватим, із зазначенням фактів та обставин, які є характеристиками проступку і від яких залежить застосування певного нормативного акта про проступок;
2. нормативні акти, які застосовано;
3. рішення про застосування санкцій;
4. рішення про вилучення майнової вигоди;
5. рішення про зараховування затримання та попереднього ув'язнення до виголошеного покарання;
6. рішення про витрати проступкового провадження;
7. рішення про майново-правову заяву.

Якщо обвинувачений покараний грошовим покаранням, у вироку буде зазначено строк сплати покарання та спосіб заміни грошового покарання у разі, якщо обвинувачений не сплатить грошового покарання, або буде зазначено, що грошове покарання сплачуватиметься примусово.

Якщо визначено захисний захід у вигляді вилучення предметів, у резолютивній частині вироку буде визначено також, яким буде подальше поводження з вилученими предметами. Коли визначеним захисним заходом не охоплені предмети, які тимчасово вилучені згідно зі статтею 205 цього закону, у резолютивній частині вироку буде визначено, що такі предмети повертаються власнику.

Оголошення вироку

Стаття 220.

Вирок оголошується усно, якщо обвинувачений присутній, а письмово викладений вирок доставляється обвинуваченому лише на його вимогу.

Якщо вирок оголошується, в протокол вноситься лише резолютивна частина вироку та констатується, що вирок повідомлено усно із зазначенням про надання стислого пояснення підстав вироку та інформації про можливість оскарження.

Якщо обвинувачений вимагатиме, щоб йому було доставлено письмово викладений вирок, суд повинен його доставити протягом восьми днів з дня оголошення.

Коли у випадку з частини 1 цієї статті обвинувачений заявить,

що він не вимагає доставлення йому письмово викладеного вироку і що він не подаватиме скарги, йому вручається, а заявнику – доставляється лише копія резолютивної частини вироку.

Вирок за кількома проступками

Стаття 221.

У разі якщо проступкове провадження ведеться стосовно кількох проступків, у вирокі буде наведено, за які проступки обвинувачений визнається винуватим, за які – визнається невинуватим, а щодо яких провадження закривається.

Зміст письмово викладеного вироку

Стаття 222.

Письмово викладений вирок містить: вступну частину, резолютивну частину, мотивувальну частину та нагадування про право на оскарження, а також номер, дату, підпис судді та офіційну печатку.

Вступна частина вироку містить: назву суду, який ухвалив рішення, ім'я судді, ім'я обвинуваченого, місце проживання обвинуваченого або назва та адреса обвинуваченої юридичної особи, проступок, який є предметом проступкового провадження, день ухвалення вироку та підстави, згідно з якими вирок ухвалено.

Резолютивна частина вироку містить: дані про особу обвинуваченого або назву та адресу обвинуваченої юридичної особи, фактичний опис та юридичну кваліфікацію проступку та рішення, згідно з яким обвинувачений оголошується винуватим чи невинуватим, або згідно з якими провадження закривається.

У мотивувальній частині вироку коротко викладається зміст заяви про відкриття проступкового провадження, з'ясований фактичний стан з наведенням доказів, на базі яких було доведено окремі факти, нормативні акти, на яких базується вирок, та підстави за кожним пунктом вироку.

У зазначенні про право на оскарження дається пояснення про те, до якого органу подається скарга, кому вона подається, протягом якого строку та те, що подання скарги можливе у письмовій формі, передається особисто або направляється рекомендованим листом.

Виправлення вироку

Стаття 223.

Помилки у написанні імен та номерів, а також інші явні помилки при написанні, розрахунках та копіюванні виправляються

у вироку за службовими обов'язками або на пропозицію обвинуваченого, заявника або потерпілого.

Виправлення буде здійснено окремим рішенням, яке є невід'ємною частиною вироку.

Якщо у судовому рішенні допущено помилки з частини 3 статті 222 цього закону, виправлена копія вироку доставляється особам, які мають право на оскарження. У такому випадку строк подання скарги відраховується від дня доставлення виправленого вироку.

Доставлення вироку учасниками процесу

Стаття 224.

Письмовий вирок доставляється заявнику та обвинуваченому згідно зі статтею 147 цього закону.

Вирок доставляється потерпілому, який не є заявником, якщо прийнято рішення щодо майново-правової заяви стосовно особи, чий предмет вилучений таким вироком, а також особи, до якої застосовано захід у вигляді вилучення майнової вигоди.

Доставлення обвинуваченому усно повідомленого вироку

Стаття 225.

Якщо обвинувачений вимагатиме, аби йому було доставлено примірник вироку, суддя повинен йому надати примірник протягом восьми днів від дня складення вироку.

Заява обвинуваченого із частини 1 цієї статті заносяться до протоколу за його підписом.

Стаття 226.

Положення цього закону, які стосуються вироку, за аналогією застосовуються і до рішень, які приймають органи управління у проступковому провадженні.

Стаття 227.

Щодо провадження в суді, яке не визначено положеннями цього закону, за аналогією застосовуються положення Закону про карне провадження, якщо цим або іншим законами не встановлено інше.

Глава XXXII

Звичайні правові засоби¹⁷³

¹⁷³ В українському законодавстві аналогом інституту звичайних правових засобів є інститут апеляційного оскарження (прим. перекладача).

Подання скарги

Стаття 228.

На рішення, яке було ухвалено в першій інстанції, може бути подано скаргу до Вищого проступкового суду. Скарга подається до суду або органу управління, який ухвалив рішення в першій інстанції.

Скарга подається протягом восьми днів від дня усно повідомленого рішення або від дня доставлення вироку або рішення.

Хто може подати скаргу

Стаття 229.

Скаргу можуть подавати обвинувачений та заявник.

Скарга може бути подана завжди щодо вироку та рішення органу управління, а щодо інших постанов, ухвалених у проступковому провадженні, – лише якщо право на оскарження законом не виключається.

На користь обвинуваченого скаргу можуть подати його захисник, шлюбний партнер, кровний родич по прямій лінії, брат, сестра, законний представник, усиновитель, усиновлений, годувальник та особа, з якою проживає у громадянському шлюбі.

На користь обвинуваченої юридичної особи скаргу може подати представник юридичної особи, а також фізична особа, уповноважена на його представлення або заміщення.

Якщо виголошено захисний захід у вигляді вилучення предмета, власник якого не є обвинуваченим, власник предмета може подати скаргу лише щодо рішення про такий захід.

Відкладальна дія скарги

Стаття 230.

Своєчасно заявлена скарга відкладає виконання рішення, окрім випадків, коли цим законом визначено інше.

Відмова та припинення оскарження

Стаття 231.

Обвинувачений та заявник можуть відмовитися від права на оскарження, коли рішення вже повідомлене, а подану скаргу можуть припинити до прийняття вироку другої інстанції.

Відмова та припинення оскарження можуть бути відкликані.

Відмова малолітніх від права оскарження не має правової сили.

Зміст скарги

Стаття 232.

Скарга має містити формулювання рішення, на яке подається скарга, наведення причин, чому заявник не задоволений рішенням, та підпис особи, яка подає скаргу. У скарзі можуть бути викладені нові факти та запропоновані нові докази. Наводячи нові факти, особа, яка подає скаргу, повинна вказати на докази, якими б такі факти могли бути доведені.

Якщо особа, яка подає скаргу, у скарзі наводить нові докази, вона повинна зазначити, чому ці докази не були оприлюднені раніше, а також факти, які вона бажає довести такими доказами.

Підстави, через які рішення може скасовуватись

Стаття 233.

Рішення може скасовуватись:

1. через суттєве порушення положень проступкового провадження;
2. через порушення положень матеріального права із Закону про проступки та інших нормативних актів;
3. через неправильне або неповне з'ясування фактичного стану;
4. через рішення про застосування проступкових санкцій, вилучення майнової користі, витрати проступкового провадження та майново-правова заява.

Суттєві порушення положень проступкового провадження

Стаття 234.

Суттєві порушення положень проступкового провадження існують:

1. якщо проступкове провадження вів та рішення ухвалив суддя або службова особа в органі управління, які чинним рішенням відведені від ведення провадження та прийняття рішень;
2. якщо проступкове провадження вів та ухвалив рішення суддя або службова особа в органі управління, які підлягали відводу (пункти 1 – 5 частини 1 статті 102 цього закону);
3. якщо обвинувачений у проступковому провадженні не був заслуханий до ухвалення рішення, окрім випадків із частини 3 статті 85 та частини 8 статті 162 цього закону;
4. якщо обвинуваченому не було роз'яснено права щодо використання мови, або йому чи його захиснику всупереч вимозі не було надано право при усному опитуванні або в ході здійснення інших

дій у проступковому провадженні користуватися рідною мовою та рідною мовою слідкувати за ходом усного допиту чи провадження (стаття 86 цього закону);

5. якщо всупереч вимогам закону була виключена публічність в усних слуханнях;

6. якщо суддя або службова особа в органі управління відхилили заяву про відкриття проступкового провадження всупереч положенням статті 159 цього закону;

7. якщо суддя зупинив проступкове провадження всупереч положенням статті 216 цього закону або прийняв рішення, яким обвинувачений визнається невинуватим всупереч вимогам статті 218 цього закону;

8. якщо вирок був прийнятий судом, який не міг ухвалювати рішення у такій справі з огляду на те, що він є некомпетентним органом (стаття 100 цього закону);

9. якщо усно повідомлене рішення не було внесено до протоколу (частина 2 статті 220 цього закону);

10. якщо суд або орган управління не ухвалив комплексне рішення щодо заяви про відкриття проступкового провадження;

11. якщо суд або орган управління ухвалив рішення без заяви про відкриття проступкового провадження;

12. якщо рішення засновується на доказі, на якому згідно з положеннями цього закону не може засновуватися, окрім випадків, якщо, з огляду на інші докази, однозначно та без врахування цього доказу було б ухвалено таке саме рішення;

13. якщо рішення засновується на висловлюванні обвинуваченого, якому не було роз'яснено право користуватися послугами захисника за власним вибором або право бути допитаним у присутності захисника;

14. якщо порушено положення статті 88 цього закону;

15. якщо резолютивна частина рішення є незрозумілою, суперечить власним положенням або мотивувальній частині рішення; або якщо рішення взагалі не має мотивувальної частини; або в ньому не наведено підстави щодо вирішальних фактів, або такі підстави є зовсім незрозумілими або значною мірою суперечливими; або якщо існує значна суперечливість стосовно вирішальних фактів та тим, що наведено в мотивувальній частині рішення, стосовно змісту документів або протоколів про свідчення в ході провадження та самих документів або протоколів, окрім випадків зі статті 220 цього закону.

Суттєве порушення положень проступкового провадження існує, коли суддя або службова особа в ході проступкового провадження або при прийнятті рішення не застосували або неправильно застосували певне положення цього закону, або в ході проступкового провадження порушили право захисту, а це вплинуло або могло вплинути на законне або правильне ухвалення рішення.

Порушення матеріального права

Стаття 235.

Порушення матеріального проступкового права існує, якщо порушено нормативний акт про проступки, коли йдеться про те, що:

1. дія, у вчиненні якої обвинувачується особа, є проступком;
2. існують обставини, які виключають притягнення до проступкової відповідальності;
3. існують обставини, які виключають виконання рішення про проступкову відповідальність, а зокрема, якщо минув строк давності виконання рішення про проступкову відповідальність або рішення у справі вже набрало чинності;
4. до проступку, який є предметом заяви про відкриття проступкового провадження, було застосовано закон або інший нормативний акт, який не можна застосувати;
5. рішенням про покарання, захисні заходи або про вилучення майнової користі перевищено законні повноваження судді або службової особи в органі управління;
6. порушено положення про зарахування затримання, попереднього ув'язнення та сплаченого грошового покарання.

Неправильно або неповною мірою з'ясований фактичний стан

Стаття 236.

Рішення може бути оскаржене через неправильно або неповною мірою з'ясований фактичний стан, коли суд або орган управління неправильно встановив якийсь вирішальний факт або не встановив його.

Неповністю з'ясований фактичний стан існує і тоді, коли про це свідчать нові факти або нові докази.

Скасування вироку та інших рішень

Стаття 237.

Рішення може скасовуватись у зв'язку з рішенням про покарання, коли таким рішенням не порушено законних повноважень

(пункт 5 частини 1 статті 235 цього закону) або суд чи орган управління неправильно визначив покарання з огляду на обставини, які впливають на посилення або пом'якшення покарання. Рішення про покарання може бути оскаржено і через те, що суд або орган управління застосував або не застосував положення про пом'якшення покарання, про звільнення від покарання, або не висловив попередження, хоча для цього існували всі законні підстави.

Рішення про захисний захід або про вилучення майнової користі може бути оскаржене, якщо не порушено положення пункту 5 частини 1 статті 235 цього закону або якщо суд неправильно прийняв це рішення або не застосував захисний захід чи вилучення майнової користі, хоча для цього існували всі законні підстави.

Рішення щодо майново-правової заяви може скасовуватись, коли суд про це прийняв рішення, що суперечить положенням цього закону.

Рішення про витрати проступкового провадження може скасовуватись, коли суд або орган управління ухвалив про це рішення з причин, які наведено у попередній частині цієї статті.

Провадження з оскарження

Стаття 238.

Скаргу, яку було подано невчасно, яка не дозволяється або яка подається особою без повноважень, буде відхилено рішенням суду або органу управління.

Своєчасну та дозволена скаргу суд або орган управління з документами доставить до Вищого проступкового суду протягом трьох днів.

Рішення Вищого проступкового суду

Стаття 239.

Вищий проступковий суд, ухвалюючи рішення щодо скарги, може відмовити в оскарженні, відхилити скаргу як безпідставну та підтвердити рішення першої інстанції, або прийняти скаргу, а рішення першої інстанції може переробити або скасувати.

Відхилення скарги судом другої інстанції

Стаття 240.

Вищий проступковий суд відхилить скаргу рішенням як невчасну, недозволена або подану неуповноваженою особою, якщо встановить, що суд або орган управління, який вів провадження, не вчинив цього.

Межі перегляду рішення першої інстанції

Стаття 241.

Вищий проступковий суд розглядає рішення першої інстанції в тій частині, в якій на неї подається скарга, але за службовими обов'язками повинен завжди переглянути:

1. чи існує суттєве порушення положень проступкового провадження, передбачених пунктами 1, 3 і 7 – 15 частини 1 статті цього закону;

2. чи порушено матеріальне право щодо обвинуваченої особи (стаття 235 цього закону).

Якщо скарга на захист обвинуваченого не містить підстав для оскарження рішення (стаття 233 цього закону), Вищий проступковий суд обмежиться переглядом порушень з пунктів 1 і 2 частини 1 цього закону, а також переглядом рішення про покарання, захисні заходи та вилучення майнової користі (стаття 237 цього закону).

Підтвердження правильності рішення першої інстанції

Стаття 242.

Вищий проступковий суд рішенням відхиляє скаргу як безпідставну та підтверджує рішення суду першої інстанції після встановлення відсутності причин, через які подається скарга на рішення, та порушень закону зі статті 241 цього закону.

Зміна рішення першої інстанції

Стаття 243.

Вищий проступковий суд прийме скаргу та вироком змінить рішення суду першої інстанції, коли встановить, що визначальні факти провадження у першій інстанції встановлені, та з огляду на встановлений фактичний стан необхідно ухвалити інше рішення, або якщо він вважає, що існують такі порушення закону, які можуть бути виправлені без скасування першого рішення суду, або коли встановить, що під час визначення покарання чи визначення захисного заходу не було взято до уваги всі обставини, які впливають на правильне визначення покарання чи на законне встановлення захисного заходу, або коли обставини, які було взято до уваги, неправильно оцінені.

Рішення першої інстанції буде змінено, коли буде встановлено, що суд чи орган управління, який вів проступкове провадження, неправильно оцінив документи чи докази, які не подав сам, а рішення засновується на таких доказах.

Скасування рішення першої інстанції

Стаття 244.

Вищий проступковий суд прийме скаргу, вироком скасує рішення першої інстанції та поверне справу до суду або органу управління на повторний розгляд, якщо встановить, що існує суттєве порушення положень проступкового провадження, яке впливало чи могло вплинути на законне вирішення проступкової справи, або якщо вважає, що через неправильно або неповною мірою встановлений фактичний стан необхідно доопрацювати або провести нове провадження, або якщо проступкове провадження було зупинено через помилкове оцінювання доказів або неправильне застосування матеріального права. З тих самих причин рішення першої інстанції може бути і частково скасоване, якщо окремі частини рішення можуть бути роз'єднані без впливу на ухвалення правильного рішення.

Підстави рішення другої інстанції

Стаття 245.

В підставах вироку Вищий проступковий суд проаналізує підстави скарги та вкаже на порушення закону, які він виявив відповідно до своєї компетенції.

Коли ухвалюється рішення про скасування рішення першої інстанції через порушення проступкового провадження, в підставах зазначатимуться положення, які порушено, та в чому полягає порушення.

Коли рішення першої інстанції скасовується через неправильно чи неповно встановлений фактичний стан, зазначатимуться недоліки, тобто чому нові докази та нові факти є важливими для ухвалення правильного рішення.

Дія скарги на користь співобинувачених

Стаття 246.

Коли Вищий проступковий суд у зв'язку з будь-чиєю скаргою на рішення встановить, що підстави для ухваленого ним рішення на користь обвинуваченого ідуть також на користь іншого обвинуваченого, який не подав на скаргу або не висловився щодо цього, він буде проводити провадження відповідно до компетенції так, наче така скарга подана.

Доставлення вироку другої інстанції

Стаття 247.

Вищий проступковий суд поверне всі документи до суду або

органу управління з достатньою кількістю завірених копій свого вироку з метою надання обвинуваченому, заявнику та іншим зацікавленим особам.

Обов'язок суду та органу управління

Стаття 248.

Суд та орган управління повинні здійснити всі дії, які були наведені у вироку Вищого проступкового суду. При прийнятті нового рішення суд та орган управління обмежені заборонаю, передбаченою в статті 88 цієї статті.

Глава XXXIII

Надзвичайні правові засоби

Заява про поновлення проступкового провадження

Підстави для поновлення провадження

Стаття 249.

Проступкове провадження, рішення у якому набрало чинності, може бути поновлено:

1. якщо буде доведено, що рішення засновувалося на фальсифікованому документі або на неправдивому свідченні свідка чи експерта;
2. якщо буде доведено, що рішення прийняте внаслідок караної дії судді або іншої службової особи, яка була учасником дії;
3. якщо буде з'ясовано, що до особи, яка була покарана за проступок, вже одного разу було застосовано покарання у проступковому провадженні;
4. якщо буде з'ясовано нові факти або подано нові докази, які б самі по собі або у зв'язку з попередніми доказами привели до іншого рішення, якби вони стали відомими під час попереднього провадження.

Факти з пунктів 1 – 3 частини 1 цієї статті закріплюються чинним рішенням або вироком у проступковому провадженні. Якщо провадження проти цих осіб не може здійснюватися, оскільки вони померли, або якщо існують інші обставини, які виключають виконання рішення, факти з пунктів 1 і 2 частини 1 цієї статті можуть підкріплюватися й іншими доказами.

Подання заяви про поновлення провадження

Стаття 250.

Заяву про поновлення проступкового провадження можуть подати покарана особа, її захисник та заявник, а після смерті засу-

дженого заяву можуть подати на його користь й інші особи зі частини 3 статті 229 цього закону.

Заява про поновлення проступкового провадження може бути подана протягом року від дня набрання рішенням чинності.

Провадження щодо заяви

Стаття 251.

Щодо заяви про поновлення проступкового провадження приймає рішення суд або орган управління, який ухвалив рішення першої інстанції.

У заяві треба навести, на яких законних підставах вимагається повторний розгляд, та якими доказами підкріплюються факти, на яких засновується заява. Якщо заява не містить таких даних, її буде відхилено вироком або рішенням.

Заяву буде відхилено і тоді, коли суд або орган управління на основі заяви і доказів з документів справи з попереднього провадження встановлять, що заяву було подано неуповноваженою особою або несвоєчасно, або немає законних підстав для поновлення провадження, або факти та докази, на яких базується заява, є явно достатніми для того, щоб на їх підставі було дозволено поновлення.

Заяву про поновлення проступкового провадження на захист покараного може бути подано і після того, як рішення прийняте.

Рішення щодо заяви про поновлення провадження

Стаття 252.

Якщо проступковий суд або орган управління не відхилить заяву про поновлення провадження, провадження буде поновлене в обсязі, необхідному для підкріплення фактів, у зв'язку з якими було подано заяву.

Залежно від результатів поновленого провадження, заяву буде відхилено рішенням або скасовано новим рішенням повністю чи частково.

Якщо поновлення провадження буде дозволене, у поновленому провадженні суд і орган управління обмежені заборонаю, наведеною в статті 88 цього закону.

На рішення, яким дозволяється поновлення провадження, не дозволяється оскарження.

Відкладення виконання рішення

Стаття 253.

Заява про поновлення проступкового провадження не відкладає виконання рішення, але якщо суд або орган управління оцінить, що така заява може бути взята до уваги, він може відкласти виконання рішення, доки не буде прийнято рішення за заявою про поновлення провадження.

Рішення, яким дозволяється поновлення провадження, відкладає виконання рішення, щодо якої повторний розгляд дозволений.

Заява про надзвичайний перегляд чинного вироку

Допустимість заяви

Стаття 254.

Заява про надзвичайний перегляд чинного вироку може бути подана на вирок другої інстанції через порушення закону, у випадках та за умов, визначених у цьому законі.

Обвинувачений, який не скористався звичайними правовими засобами щодо рішення першої інстанції, не може подати заяву про надзвичайний перегляд чинного вироку, окрім випадків, коли лише за скаргою заявника було визначено сувору проступкову санкцію зі статті 255 цього закону.

Випадки, в яких допускається подання заяви про надзвичайний перегляд вироку

Стаття 255.

Заяву про надзвичайний перегляд чинного вироку може бути подано, коли визначено:

- покарання ув'язненням;
- захисний захід у вигляді заборони здійснення певної діяльності;
- захисний захід у вигляді заборони юридичній особі здійснювати певну діяльність;
- захисний захід у вигляді заборони відповідальній особі здійснювати певну роботу;
- захисний захід у вигляді заборони керувати транспортним засобом особою, яка має професію водія;
- грошове покарання в розмірі більше 100 000,00 динарів фізичній особі або відповідальній особі юридичної особи та підприємцю, або 300 000,00 динарів – юридичній особі за вчинення митних, зовнішньоторговельних, валютних та податкових проступків;

- захисний захід у вигляді вилучення предметів за митні, зовнішньоторговельні та валютні проступки;
- рішення про анулювання водійського дозволу на підставі частини статті 34 цього закону.

Підстави для подання заяви

Стаття 256.

Заяву про надзвичайний перегляд чинного вироку може бути подана у випадках:

1. суттєвого порушення проступкового провадження (пункти 1 – 4 частини 1 статті 234 і пункти 7 – 15 цього закону);
2. порушення матеріального права, спрямоване проти інтересів покараного зі статті 235 цього закону;
3. неправильного або неповного з'ясування фактичного стану (стаття 236 цього закону);
4. оскарження рішення про покарання (частина 1 статті 237 цього закону).

Повноваження на подання заяви

Стаття 257.

Заяву про надзвичайний перегляд чинного вироку можуть подати покараний, його захисник та законний представник.

Строк подання заяви

Стаття 258.

Заява про надзвичайний перегляд чинного вироку подається протягом п'ятнадцяти днів від дня отримання вироку, ухваленого органом другої інстанції.

Заява про надзвичайний перегляд чинного вироку подається письмово до Верховного суду Сербії.

Вирішення заяви

Стаття 259.

Рішення щодо заяви про надзвичайний перегляд чинного вироку ухвалює Верховний суд Сербії.

Рішення стосовно заяви

Стаття 260.

Заява про надзвичайний перегляд чинного вироку, яку було подано невчасно, яка не дозволяється або яка подана неуповноваженою особою, відхиляється рішенням Верховного суду Сербії.

Верховний суд Сербії ухвалить вирок про відхилення заяви про надзвичайний перегляд чинного вироку як безпідставної, якщо з'ясує відсутність порушення нормативного акта, про яке стверджує заявник.

Якщо Верховний суд Сербії встановить, що заява про надзвичайний перегляд чинного вироку є обґрунтованою, він ухвалить вирок або рішення, якими буде або змінено чинне рішення, або скасує його повністю чи частково, а справу поверне до суду або органу управління для повторного розгляду.

Якщо Верховний суд Сербії встановить, що причини, через які ним було ухвалено рішення на користь покараного, поширюються і на співучасників або співвиконавців, які не подали заяви про надзвичайний перегляд чинного вироку, він за компетенцією буде здійснювати провадження так, наче таку заяву подано.

Обов'язки суду

Стаття 261.

Якщо чинний вирок скасовано, а справу повернуто на повторний розгляд, суд або орган управління повинен виконати всі процесуальні дії, які навів Верховний суд Сербії.

Перед судом або органом управління обвинувачений може висунути нові факти та нові докази.

При ухваленні рішення суд або орган управління обмежений заборною, встановленою статтею 88 цього закону.

Відстрочення виконання

Стаття 262.

Заява про надзвичайний перегляд чинного вироку не відстрочує виконання рішення, проте, за пропозицією покараного, Верховний суд Сербії може наказати суду відкласти або припинити виконання рішення доти, поки не буде ухвалено рішення щодо заяви, якщо існують підстави, відповідно до яких може бути зроблено висновок про позитивне рішення стосовно заяви.

Застосування Закону про карне провадження

Стаття 263.

Щодо провадження у Верховному суді Сербії стосовно заяви про надзвичайний перегляд вироку другої інстанції за аналогією застосовуються положення щодо заяви про надзвичайний перегляд чинного вироку відповідно до Карного кодексу, якщо цим законом не встановлено інше.

Заява на захист законності

Подання заяви на захист законності

Стаття 264.

На оскарження чинного рішення може бути подано заяву на захист законності, якщо порушено закон або інший нормативний акт про проступок. Заяву на захист законності подає республіканський публічний обвинувач протягом трьох місяців від дня доставлення рішення.

Заяву на захист законності не може бути подано, якщо Верховний Суд Сербії приймав рішення за заявою про надзвичайний перегляд чинного вироку.

Ухвалення рішення за заявою

Стаття 265.

Рішення щодо заяви на захист законності ухвалює Верховний суд Сербії (далі в тексті – суд).

Про засідання ради суд повідомить республіканського публічного обвинувача.

Перед тим, як справа буде винесена на розгляд, суддя, визначений як доповідач, може за потребою отримати повідомлення про висунуті порушення закону.

Стаття 266.

При вирішенні питання щодо заяви на захист законності суд обмежиться лише вивченням порушення норм, на які посилається публічний обвинувач у своїй заяві.

Суд своїм вироком відхилить заяву на захист законності як безпідставну, якщо встановить відсутність порушення нормативних актів, про які зазначається в заяві.

Коли суд встановить, що заява на захист законності має підстави, він прийме вирок, в якому, відповідно до характеру порушень, змінить чинне рішення або повністю чи частково скасує рішення проступкового суду та Вищого проступкового суду, а справу поверне на повторний розгляд до проступкового суду, або обмежиться лише тим, що встановить порушення норм.

Стаття 267.

Якщо заява на захист законності подана проти інтересів покараного, а суд встановить, що вона є обгрунтованою, буде вста-

новлено лише наявність порушень закону, не торкаючись чинності рішення.

Якщо суд вирішить, що причини, у зв'язку з якими було прийняте рішення на користь покараного, поширюються і на когось із покараних співвиконавців, щодо якого не подано заяву на захист законності, він здійснюватиме провадження згідно з компетенцією так, наче таку заяву подано.

Якщо заяву на захист законності подано на користь покараного, суд під час прийняття рішення обмежується заборонаю, встановленою статтею 88 цього закону.

Доставлення вироку

Стаття 268.

Рішення суду у необхідній кількості примірників надається проступковому суду через Вищий проступковий суд.

Стаття 269.

Якщо чинний вирок скасовано та справу повернено для повного ведення проступкового провадження, за основу буде взято попередню заяву про відкриття проступкового провадження.

Суд повинен виконати всі процесуальні дії та провести обговорення всіх питань, які зазначені судом.

Перед судом та Вищим проступковим судом можуть висуватися нові факти та подаватися нові докази.

Суд під час ухвалення нового рішення обмежується заборонаю зі статті 88 цього закону.

Заява на захист законності не відкладає виконання вироку, але суд при розгляді заяви може наказати компетентному суду відкласти або припинити виконання вироку до ухвалення рішення щодо поданої заяви.

Глава XXXIV

Провадження щодо малолітніх

Застосування положень закону

Стаття 270.

У проступковому провадженні щодо малолітніх застосовуються положення цієї глави, а інші положення про проступкове провадження, передбачені цим законом, застосовуються лише тоді, коли вони не суперечать цим положенням.

Якщо інше не встановлено цим законом, у проступковому

провадженні щодо малолітнього за аналогією застосовуються положення Закону про малолітніх, які вчинили карані діяння, і карно-правовий захист малолітніх осіб.

Терміновість провадження
Стаття 271.

Проступкове провадження щодо малолітнього є терміновим.

Перед призначенням малолітній особі виховного заходу або покарання буде запитано думку компетентного опікунського органу, окрім випадків, коли малолітній досягає повноліття.

Якщо компетентний опікунський орган не надасть висновки протягом шістдесяти днів, суд може призначити малолітньому сувору догану або грошове покарання і без висновку опікунського органу, беручи до уваги психічний розвиток, чутливість та особисті якості малолітнього.

При здійсненні дій щодо малолітнього у його присутності, а особливо при його опитуванні, особи, які беруть участь у провадженні, повинні діяти обережно, беручи до уваги психічний розвиток, чутливість та особисті якості малолітнього.

Запрошення малолітнього
Стаття 272.

Малолітній запрошується через батьків або законного представника, окрім випадків, коли це є необхідним через терміновість або з інших виправданих причин.

Якщо малолітній не запрошується через батьків або законного представника, суд, який веде проступкове провадження, повідомить їх про відкриття провадження.

Обов'язок свідчити
Стаття 273.

Ніхто не може бути звільнений від обов'язку давати свідчення щодо обставин, необхідних для оцінки стану психічного розвитку малолітнього, ознайомлення з його особистістю та умовами, в яких він проживає.

Відокремлення та поєднання провадження
Стаття 274.

Коли малолітній брав участь у вчиненні проступку разом з повнолітніми особами, провадження щодо нього буде відокремлюватися та проводитися відповідно до положень цього закону.

Провадження щодо малолітнього може проводитися спільно з розглядом щодо повнолітніх осіб та проводитися за загальними положеннями цього закону, лише якщо поєднання провадження потрібне для всебічного вивчення справи.

Рішення про відокремлення або поєднання провадження ухвалюється суддею. Проти такого рішення оскарження не дозволяється.

Права батьків та опікунів

Стаття 275.

У провадженні щодо малолітніх опікунський орган, батьки або законний представник малолітнього мають право на ознайомлення з ходом провадження, виносити в ході провадження пропозиції та вказувати на факти і докази, які є важливими для ухвалення правильного рішення.

Недоцільність відкриття провадження

Стаття 276.

Суд може ухвалити рішення про недоцільність відкриття проступкового провадження проти малолітнього, якщо вважає, що провадження було б недоцільним з огляду на характер проступку та обставини, за якими було вчинено проступок, попереднє життя малолітнього та його особисті якості.

У випадку з частини 1 цієї статті рішенням буде відхилено заяву про відкриття проступкового провадження з обґрунтуванням причин відмови, а про вчинений проступок буде повідомлено батьків, усиновителів або опікунів малолітнього та орган опікунства за ради здійснення заходів в межах їх повноважень.

Право на подання скарги

Стаття 277.

На вирок у провадженні, де малолітній був визнаний винуватим у вчиненні проступку, скаргу можуть подати, окрім осіб зі статті 229 цього закону, ще й опікун, брат, сестра та годувальник малолітнього.

Особи зі частини 1 цієї статті можуть подати скаргу на користь малолітнього і всупереч його волі.

Провадження щодо дитини

Стаття 278.

Коли суддя встановить, що малолітньому на момент вчинення проступку не виповнилося повних чотирнадцяти років, проступкове провадження припиняється.

У випадку з частини 1 цієї статті суд повідомить про проступок батьків, усиновителів та опікуна малолітнього, а також опікунський орган, а за потребою може повідомити і школу або організацію, в якій знаходиться малолітній.

Виключення публічності

Стаття. 279.

У провадженні щодо малолітнього завжди виключається публічність.

Глава XXXV

Відшкодування збитків, завданих невинуваченим покаранням

Право на відшкодування збитків, завданих невинуваченим покаранням

Стаття 280.

Право на відшкодування збитків, завданих невинуваченим покаранням, має особа, якій було чинним вироком призначене проступкове покарання або захисний захід, а пізніше, у зв'язку з надзвичайними правовими засобами, проступкове провадження було зупинено, окрім таких випадків:

1. якщо проступкове провадження було зупинено через те, що у новому провадженні через надзвичайні правові засоби потерпілий, який є заявником, відмовився від заяви про відкриття проступкового провадження, на підставі домовленості з обвинуваченим;

2. якщо внаслідок заяви про поновлення проступкового провадження проти обвинуваченого, нове провадження зупинене у зв'язку зі смертю або певною тривалою психічною хворобою обвинуваченого після вчинення проступку;

3. якщо нове проступкове провадження припинено внаслідок закінчення строку давності переслідування, що сталося у зв'язку з недосяжністю обвинуваченого;

4. якщо обвинувачений своїм неправдивим зізнанням або в інший спосіб умисно викликав своє покарання, окрім випадків, якщо він до цього був примушений.

Інші випадки права на відшкодування збитків

Стаття 281.

Право на відшкодування збитків має і особа:

1. щодо якої було визначено застосування проступкової санкції до набуття вироком правової чинності, якщо в процесі оскаржен-

ня проступкове провадження буде закрито;

2. яка була затримана у проступковому провадженні, а провадження закрито;

3. яка була покарана ув'язненням, а згодом внаслідок надзвичайних правових засобів або скарги проти вироку, згідно з яким здійснюється виконання до набрання ним чинності, призначене покарання ув'язненням є коротшим за покарання, яке особа понесла, або встановлена проступкова санкція, яке не передбачає позбавлення волі;

4. яка помилково або через незаконні дії судді безпідставно затримувалася довше, ніж це передбачено законом.

Повернення грошових коштів

Стаття 282.

Особа, якій у проступковому провадженні безпідставно призначене грошове покарання, захисного заходу з конфіскації майна або захисного заходу з вилучення предметів, має право на відшкодування сплаченого грошового покарання, повернення вилученого майна, повернення предметів або вартості вилученого предмета (далі в тексті – повернення грошей).

Вважається, що особа є невинуватою покараною в разі, якщо при зміні або скасуванні чинного засуджуючого вироку або рішення про виконання покарання проти неї було зупинено та прийнято рішення про звільнення від відповідальності, внаслідок чого встановлено, що дія не є проступком або існують підстави, що виключають відповідальність особи, яка вчинила проступок, або не доведено вчинення нею проступку.

Покарана особа, яка спричинила покарання своїм неправдивим зізнанням, не може вимагати повернення грошей.

Після смерті невинуватою покараної особи відшкодування збитків або повернення грошей можуть вимагати його шлюбний партнер або його родичі, яких він був зобов'язаний утримувати за законом.

Давність права повернення коштів

Стаття 283.

Право невинуватою покараної особи та осіб, яких вона за законом зобов'язана була утримувати, вимагати відшкодування збитків або повернення грошей, не підлягає виконанню через рік від дня набрання чинності вироку або рішення, якими проступкове провадження було зупинено.

Давність з частини 1 цієї статті переривається з поданням заяви до міністерства, до компетенції якого належать проступки, або органу управління, що вів проступкове провадження.

Якщо заяву про відшкодування збитків або повернення грошей подала невинуватено покарана особа, після її смерті особи з частини 4 статті 282 цього закону можуть продовжити провадження щодо заяви протягом трьох місяців з дня смерті невинуватено покараної особи, але лише в межах раніше поданої заяви.

Якщо невинуватено покарана особа відмовилася від заяви про відшкодування збитків або повернення грошей, після її смерті заяву не може бути подано.

Процедура реалізації права

Стаття 284.

Уповноважена особа повинна звернутися з заявою до міністерства, до повноважень якого належить провадження щодо проступків, або органу управління, який вів проступкове провадження, заради досягнення згоди про існування шкоди та розмір відшкодування.

Якщо згоду не буде досягнуто протягом двох місяців з дня отримання заяви, уповноважена особа може подати до компетентного суду обвинувачення проти Республіки Сербія щодо відшкодування збитків протягом тридцяти днів від дня закінчення строку, встановленого для досягнення згоди.

Заява про повернення грошей подається до республіканського органу управління, що відповідає за ведення фінансів. Якщо відповідальний орган відхилить заяву або протягом двох місяців не ухвалить рішення щодо заяви, уповноважена особа може подати заяву про відшкодування збитків до уповноваженого суду в строк, визначений частиною 2 цієї статті.

Поки триває провадження у компетентному органі з частин 1, 2 і 3 цього закону, строк давності зі статті 283 цього закону не відлічується.

Глава XXXVI

Проступкові провадження, які ведуть органи управління

Компетентні органи управління

Стаття 285.

Коли покаранням за проступок є лише грошове покарання, законом згідно зі статтею 4 і частинами 2 і 3 статті 35 цього закону,

може бути встановлено, що проступкове провадження щодо окремих видів проступків ведеться органами управління як органами першої інстанції.

Проступки, за які визначено покарання ув'язненням, щодо яких можуть застосовуватися захисні заходи, проступки, які вчинили малолітні, які вчинили особи з дипломатичним імунітетом, стосовно яких ухвалюються рішення про майново-правові заяви та інші, які є виключно в компетенції суду, орган управління передає до суду.

У проступковому провадженні, яке веде орган управління, про приведення, затримання, поруку, вилучення закордонного паспорту, обшук та про інші питання, щодо яких відповідно до цього закону може бути компетентний лише відповідний суд, орган управління передає вирішення таких питань компетентному суду.

Орган управління веде проступкове провадження згідно з положеннями цього закону.

Збіг компетенції

Стаття 286.

Коли одна й та сама особа обвинувачена в кількох проступках, а у веденні проступкового провадження щодо одних проступків компетентним є суд, а інших – орган управління, провадження провадитиметься в суді за принципом загальної місцевої компетенції.

Початок проступкового провадження

Стаття 287.

Проступкове провадження в органі управління відкривається за заявою уповноваженої особи або відповідно до службових обов'язків, відразу після того як про проступок стає відомо.

Коли провадження відкривається відповідно до службових обов'язків, орган управління, уповноважений на ведення проступкового провадження, не повинен мати заяву про відкриття проступкового провадження у частині, що стосується особи, обвинуваченій у вчиненні проступку та проступку, який є предметом поданої заяви.

Склад органів, що ухвалюють рішення стосовно проступків

Стаття 288.

На ведення проступкового провадження в органі управління уповноважується Комісія з проступків або службова особа.

Комісія з частини 1 цієї статті складається з трьох членів,

з яких один є головою. Один з членів Комісії повинен бути дипломованим правником та скласти спеціальний фаховий іспит, а також не менше трьох років займатися відповідною правовою практикою.

Службова особа, яка в органі управління веде проступкове провадження та ухвалює рішення про проступок, повинна закінчити правовий факультет, скласти спеціальний фаховий іспит та щонайменше три роки займатися відповідною правовою діяльністю.

Членів Комісії з проступків та посадову особу визначає з числа працівників органу державного управління функціонер, який керує органом.

Компетенція органу другої інстанції

Стаття 289.

На рішення органу управління стосовно проступку може бути подано скаргу до Вищого проступкового суду.

Якщо скаргу не буде подана, рішення доставляється на виконання суду відповідно до компетенції за місцем перебування покараного, із зазначенням, що встановлене грошове покарання не сплачено.

Щодо сплати грошового покарання застосовуються положення цього закону про заміну грошового покарання покаранням ув'язненням або роботи в публічних інтересах.

Сплата грошового покарання за місцем вчинення проступку

Стаття 290.

Якщо нормативним актом про проступок таке передбачено, уповноважена особа органу управління, компетентного на застосування нормативного акта, порушеного зі вчиненням проступку, приймає оплату від суб'єкта діяння за місцем вчинення проступку при затриманні під час його вчинення. Про сплачене грошове покарання видається довідка, в якій зазначається, який проступок було вчинено та яким є встановлений та сплачений розмір грошового покарання.

Провадження у випадку несплати покарання

Стаття 291.

Якщо грошове покарання зі статті 290 цього закону не буде сплачено на місці, уповноважена особа відразу вручає особі, яка вчинила проступок, вимогу про сплату протягом восьми днів або в певний день і час з'явитися до органу управління з метою ведення проступкового провадження.

Строк щодо з'явлення на вимогу стосовно ведення проступкового провадження не може бути меншим ніж вісім днів.

У вимозі до особи, яка вчинила проступок, буде зазначено про право на захист зі статті 85 цього закону.

Рішення органу управління про проступок, ухвалене за аналогією до цього закону, може бути оскаржене у Вищому проступковому суді через орган управління, який ухвалив рішення, протягом восьми днів від дня доставлення рішення.

Рішення Вищого проступкового суду оскарженню не підлягає.

Якщо особа, яка вчинила проступок, в період до подання скарги не сплатить грошове покарання та не оскаржуватиме рішення, рішення про проступок доставляється на виконання до проступкового суду за місцем перебуванням покараного, із зазначенням, що встановлене грошове покарання не сплачено.

Щодо провадження стосовно грошового покарання застосовуються положення цього закону про заміну грошового покарання покаранням ув'язненням або роботами в публічних інтересах.

Виконання рішення про проступок

Стаття 292.

Рішення про проступок, ухвалене органом управління, не може бути примусово виконано до набрання ним чинності.

Глава XXXVII

Виконання рішень

Стаття 293.

Вирок або рішення (далі в тексті – рішення) стають чинними, коли вони вже більше не можуть бути оскаржені або коли оскарження не дозволяється.

Рішення, прийняте у проступковому провадженні, виконується після набрання ним чинності і коли для виконання відсутні законні заборони, якщо цим законом не передбачено інше.

Чинне рішення, яким призначене грошове покарання або відшкодування витрат провадження або майново-правової заяви або яким призначений захід з вилучення майнової користі, виконується після закінчення визначеного в рішенні строку сплати грошового покарання, витрат провадження, майнової користі, відшкодування збитків або строку для повернення речей.

Якщо стосовно окремих випадків законом не передбачено інше, рішення набирає чинності в день доставлення покараному.

Наказ виконується невідкладно, якщо суд, який видав наказ, не встановить інше.

Стаття 294.

Засуджуючий вирок може бути виконаний і до набрання ним чинності в таких випадках:

1. якщо обвинувачений не може підтвердити свою особу або не має місця перебування, або якщо від'їжджає за кордон на проживання, а суд встановить, що існує підозра, що особа завадить виконанню призначеного покарання;

2. якщо обвинувачений покараний за тяжкий проступок, що стосується публічного порядку та спокою, а існує обгрунтована підозра щодо поновлення та продовження вчинення проступку або уникнення виконання покарання ув'язненням.

У випадках з частини 1 цієї статті суд у вирок визначить, що встановлене покарання підлягає виконанню винуватою особою і до набрання чинності вирок.

Якщо обвинувачений оскаржуватиме вирок, яким визначено виконання вироку до набрання ним чинності, суд повинен скаргу з документами справи протягом 24 годин передати до Вищого проступкового суду, починаючи відлік від години, коли оскарження було отримано, а Вищий проступковий суд повинен ухвалити рішення щодо оскарження та доставити свій вирок суду протягом 48 годин від моменту прийому документів справи.

Щодо рішення з частини 1 цієї статті заявник може подати скаргу протягом трьох днів від дня отримання рішення.

Стаття 295.

Покарання ув'язненням, грошове покарання, замінене покаранням ув'язненням, роботи в публічних інтересах, захисні заходи та виховні заходи виконуються за законом, яким встановлюється виконання карних санкцій, якщо цим законом не передбачено інше.

Виконання захисних заходів з вилучення предметів

Стаття 296.

Захисний захід з вилучення предметів виконує орган, до чієї компетенції належить виконання або контроль за виконанням нормативних актів, якими встановлено захисний захід, якщо законом не передбачено інше.

Вилучені предмети продаються відповідно до нормативних

актів, що стосуються податкового стягнення, якщо спеціальними нормами не встановлено інше.

Якщо у вироку визначено, що вилучені предмети передаються до визначеного органу чи організації, такий орган чи організація запрошуються для приймання предмета.

Якщо суб'єкт діяння самовільно вилучив або знищив предмет проступку або в інший спосіб унеможливив виконання, він на підставі окремого рішення суду зобов'язується сплатити грошову компенсацію у розмірі, що відповідає цінності такого предмета.

Грошова сума, отримана від продажу предмета, який є власністю особи, яка вчинила проступок, а вилучений за рішенням суду, є доходом до бюджету Республіки Сербія.

Якщо продані предмети не є власністю особи, яка вчинила проступок, або ними не розпоряджається юридична особа, яка вчинила проступок, сума передається особі, яка є власником таких предметів, або юридичній особі, яка розпоряджається такими предметами. Якщо така особа невідома і не з'явиться протягом року від дня продажу, сума, отримана від продажу, є доходом до бюджету Республіки Сербія.

Інформування про виконання захисного заходу

Стаття 297.

Органи, які за цим законом повинні виконувати захисні заходи, зобов'язані про виконання захисного заходу поінформувати суд, який такий захід встановив.

Виконання заходу з вилучення майнової користі

Стаття 298.

Захід з вилучення майнової користі виконує суд, який ухвалив вирок.

Примусову сплату такого заходу здійснює орган, уповноважений на ведення діяльності щодо публічних доходів згідно з нормативним актом, що регламентує порядок примусового стягнення податків.

Примусово може бути сплачена майнова користь, якщо вона не могла бути сплаченою в спосіб з частини 2 цієї статті.

Примусову сплату майнової користі з нерухомого майна здійснює місцевий суд згідно з нормами виконавчого провадження.

Майнова користь, вилучена вироком, є доходом до бюджету Республіки Сербія.

Виконання заходу з вилучення майнової користі, застосовано до юридичної особи, яка після набуття вироком правової чинності,

перестала існувати, виконується щодо юридичної особи, яка отримала в розпорядження його майно, до рівня отриманого майна.

Органи з частини 2 і 4 цієї статті повинні повідомити про вилучення майнової користі суд, який таке покарання призначив.

Витрати на виконання покладаються на покарану особу.

Спосіб сплати грошового покарання

Стаття 299.

Грошове покарання за проступок та витрати на проступкове провадження призначає суд або орган управління, який таке покарання встановив.

Грошове покарання, витрати на проступкового провадження та інші фінансові витрати сплачуються поштою, через банк або Управління публічних оплат шляхом оформлення спеціального бланку, який заповнюється компетентним судом або органом управління протягом строку, встановленому в рішенні.

Якщо покарана фізична особа у визначений строк не сплатить витрати проступкового провадження та грошового покарання, сума якого перевищує 15 000,00 динарів, та якщо визнана винуватою юридична особа, відповідальна особа та професійний військовий не сплатять грошового покарання та витрати проступкового провадження у встановлений строк, сплата здійсниться примусово.

На підставі здійсненого висновку примусову сплату грошового покарання фізичної особи, юридичної особи, відповідальної особи юридичної особи та підприємця, та примусову сплату витрат проступкового провадження здійснює компетентний орган з нормами про примусові виплати.

Орган, уповноважений на здійснення примусової сплати з частини 4 цієї статті повинен протягом п'ятнадцяти днів від дня спроби сплати або здійсненої сплати повідомити компетентному суду про здійснену сплату або про причини нездійснення примусової сплати.

Витрати на примусову сплату грошового покарання та витрати проступкового провадження покриває покараний.

Після смерті покараного примусова сплата грошового покарання та витрат проступкового провадження не здійснюються.

Стаття 300.

Якщо покарана особа, якій дозволено сплатити грошове покарання частинами, не здійснює вчасні виплати, суд може постановити відкликати своє рішення про оплату частинами.

Проти рішення з частини 1 цієї статті оскарження не допускається.

Обов'язок повідомлення про сплату грошового покарання

Стаття 301.

Про здійснену сплату грошового покарання, витрат провадження та інших фінансових витрат Управління публічних оплат повинно невідкладно повідомити суд або орган управління, який ухвалив рішення, шляхом надання звіту про сплату з витягом щодо щоденних змін на відповідних рахунках.

Стаття 302.

Виконання вироку щодо компенсації збитків та повернення речей здійснюється за заявою потерпілого або власника речей.

Примусова сплата збитків або повернення речей здійснюється відповідно до нормативних актів, які регламентують виконавче провадження.

Чинний вирок підлягає виконанню.

Глава XXXVIII

Колізійні норми та передача справи на виконання у відносинах між проступковими судами Республіки

Стаття 303.

Суд, який призначив покарання ув'язненням, виховний захід або захисних заходів може вимагати, аби таке покарання виконувалося на території, що входить до компетенції іншого суду в Республіці Сербія, за місцем перебування або проживання особи, щодо якої має бути виконано вирок.

Суд, який ухвалив вирок, з метою примусової сплати грошового покарання або інших сум та заради конфіскації предметів на підставі вироку, може вимагати виконання дій стосовно майна особи, винуватої у вчиненні проступку, на території, що належить до компетенції іншого суду у Республіці Сербія, за місцем розташування майна або предмета, щодо якого повинно бути виконано вирок.

У випадках, передбачених у частинах 1 і 2 цієї статті, вимога щодо виконання вироку передається до суду, який згідно з законом або іншим нормативним актом є відповідальним за виконання вироку.

Стаття 304.

Суд, який згідно із частиною 2 статтею 303 цього закону виконав рішення суду щодо майна особи, яка вчинила проступок, повинен щодо сплачених коштів або конфіскованого предмета вчинити відповідно до інструкцій суду, який ухвалив вирок.

Суд, який здійснив виконання, ухвалює рішення про витрати, понесені при втіленні рішення. З метою покриття таких витрат, такий суд утримає необхідну суму зі сплаченої суми.

Глава XXXIX

Перехідні і прикінцеві положення

Стаття 305.

Нормативні акти про проступки, які не відповідають цьому закону, будуть приведені у відповідність до нього протягом одного року від дня набрання чинності цим законом.

Стаття 306.

Проступкове провадження, щодо якого до дня чинності цього закону не буде ухвалено чинне рішення, буде провадитися згідно з положеннями цього закону.

Рішення, яке стало чинним до початку застосування цього закону, виконується згідно з нормативними актами, які були чинними до того моменту.

Стаття 307.

У день набрання чинності цим законом втрачає чинність Закон «Про проступки»¹⁷⁴ та нормативні акти, прийняті на його основі.

Стаття 308.

Цей закон набирає чинності на восьмий день від дня опублікування в „Офіційному віснику Республіки Сербія”, а почне застосовуватися з 1 січня 2007 року.

¹⁷⁴ Йдеться про старий Закон про проступки (прим. автора).